

**nationale
nederlanden**

Productvoorwaarden

Zelf Beleggen

Artikel	3278-40.1809
Datum	15 september 2018

Inhoud

1	De overeenkomst	3
2	Kenmerken Zelf Beleggen	4
3	Uw beleggingsrekening	5
4	Beleggen met uw beleggingsrekening en de Beleggersgiro	6
5	Risico's van beleggen	8
6	Kosten	9
7	Verpanding	9
8	Aansprakelijkheid	10
9	Communicatie	11
10	Wijziging overeenkomst	13
11	Slotbepalingen	14
12	Begrippen	15
Bijlage 1	Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen	18
Bijlage 2	Beleid voor het uitvoeren van orders	26
Bijlage 3	Belangentegenstellingen	29

De drie bijlagen zijn onderdeel van de productvoorwaarden Zelf Beleggen.

Dit zijn de **productvoorwaarden** Zelf Beleggen van Nationale-Nederlanden Bank N.V. Met Zelf Beleggen kunt u **participaties** aan- en verkopen in een door ons samengestelde selectie van **beleggingsfondsen**. U beslist zelf welke **beleggingen** u wilt aankopen, verkopen of houden. Dit heet beleggen op basis van execution-only dienstverlening. Wij geven u geen **beleggingsadvies**.

Deze **productvoorwaarden** bevatten belangrijke informatie voor u en vormen samen met de **beleggingsovereenkomst**, de bijlagen en overige voorwaarden die in deze **productvoorwaarden** worden genoemd de **overeenkomst** tussen u en ons.

In deze **productvoorwaarden** hebben we belangrijke begrippen vet gedrukt. Deze begrippen staan achteraan dit document uitgelegd in een begrippenlijst

In deze **productvoorwaarden** spreken we u aan met 'u' of '**rekeninghouder**' en Nationale-Nederlanden Bank N.V. noemen we 'wij', 'we', 'de **bank**' of 'ons'.

Deze **productvoorwaarden** zijn geldig per 15 september 2018.

1 De overeenkomst

1.1 Deze **productvoorwaarden** vormen samen met de bijlagen en overige voorwaarden die in de **beleggingsovereenkomst** en deze **productvoorwaarden** worden genoemd de **overeenkomst** tussen u en ons.

1.2 De **overeenkomst** geldt voor onbepaalde tijd.

1.3 Bij het aanvragen van de **beleggingsrekening** toetsen wij of execution-only beleggen bij u past. Wij toetsen niet bij elke beleggingsorder die u doorgeeft of Zelf Beleggen bij u past.

1.4 U kunt de **overeenkomst** alleen of samen met een andere **rekeninghouder** hebben.

1.5 Bij twee **rekeninghouders** gelden ook de artikelen 3.6 tot en met 3.9.

1.6 Deze **overeenkomst** is niet van toepassing op professionele beleggers.

De overeenkomst beëindigen

1.7 U mag de **overeenkomst** op elk moment en om welke reden dan ook met onmiddellijke ingang beëindigen.

1.8 Is uw **beleggingsrekening** verpand? Dan kunt u de **overeenkomst** alleen beëindigen met toestemming van de pandhouder. Vaak is dat de **bank** waar u uw hypotheek heeft. Uit de toestemming moet blijken dat de pandhouder u toestaat uw **beleggingsrekening** te beëindigen. Het is uw verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat wij deze toestemming van de pandhouder ontvangen.

1.9 Wij mogen de **overeenkomst** op elk moment en om welke reden dan ook met onmiddellijke ingang beëindigen, zonder dat wij daarvoor een vergoeding aan u verschuldigd zijn. Dit mag ook als uw **beleggingsrekening** verpand is.

1.10 Wij mogen altijd het aanbieden van (alle of bepaalde) diensten die verbonden zijn aan de **beleggingsrekening** en/of één of meer **participaties** beëindigen.

1.11 Wij kunnen u vragen om ons actuele persoonlijke informatie te geven. Als u volgens ons:

- i. geen of onvoldoende informatie geeft tijdens de looptijd van de **overeenkomst**, of;
- ii. niet (tijdig) meewerkt aan verzoeken zoals bedoeld in artikel 9.26, of;
- iii. niet (tijdig) meldt dat uw persoonlijke omstandigheden zodanig gewijzigd zijn dat u mogelijk als een staatsburger of inwoner van een ander land dan Nederland moet worden aangemerkt,

dan mogen wij de **overeenkomst** in overeenstemming met artikel 1.9 en verder met onmiddellijke ingang beëindigen. U bent aansprakelijk voor mogelijke schade die wij hierdoor lopen. Wij zijn nooit aansprakelijk voor de gevolgen van deze beëindiging.

1.12 Is de **overeenkomst** door u of ons beëindigd? Dan voeren we de nog lopende **orders** en reeds in gang gezette incasso's uit in overeenstemming met deze **productvoorwaarden**. Tot het moment dat de **overeenkomst** daadwerkelijk is afgewikkeld, blijven wij en u nog gebonden aan de relevante bepalingen uit de **overeenkomst** en aan de verplichtingen die voortvloeien uit verpanding voor zover uw **beleggingsrekening** verpand is.

1.13 Is de **overeenkomst** door u of ons beëindigd? En heeft u ons nog niet alle kosten betaald voor de periode dat de **overeenkomst** liep? Dan moet u deze nog aan ons betalen.

1.14 Wij kunnen de **overeenkomst** ook op elk moment beëindigen in de volgende gevallen:

- als er € 100,- of minder op uw **beleggingsrekening** staat, u niet belegt en er de laatste twaalf maanden geen bedragen op de **beleggingsrekening** zijn gestort, anders dan rente of dividend;
- als u gegevens of omstandigheden verzwijgt;
- als u niet (tijdig) meewerkt aan verzoeken zoals bedoeld in de artikelen 9.25 tot en met 9.27 van deze **productvoorwaarden** of niet (tijdig) meldt dat uw persoonlijke omstandigheden zodanig gewijzigd zijn dat u mogelijk als een staatsburger of inwoner van een bepaald (buiten)land moet worden aangemerkt;
- als u verhuist naar een adres buiten Nederland.

Wij zijn nooit aansprakelijk voor de gevolgen van de beëindiging zoals bedoeld in dit artikel.

1.15 Wij houden bij de beëindiging rekening met uw belangen. We laten de reden of redenen voor de opzegging altijd aan u weten.

1.16 Als wij de **overeenkomst** beëindigen, dan verkopen wij uw **beleggingen** en heffen wij uw **beleggingsrekening** op. Is uw **beleggingsrekening** verpand? Dan spreken wij met u en de pandhouder af wat er met het saldo op uw **beleggingsrekening** gebeurt. In alle andere gevallen maken we het saldo over naar de bij ons bekende vaste **tegenrekening**.

2 Kenmerken Zelf Beleggen

2.1 Met Zelf Beleggen bent u altijd zelf verantwoordelijk voor uw beleggingsbeslissingen en de samenstelling van uw beleggingsportefeuille. U handelt voor eigen rekening en risico. Wij geven geen **beleggingsadvies**.

2.2 Alle bedragen, stortingen, incasso's, opnames en **orders** op de **beleggingsrekening** zijn in euro's.

2.3 Onze beleggingsdienstverlening beperkt zich tot het ontvangen en doorgeven en/of voor uw rekening en risico (doen) uitvoeren van door u gegeven **orders**. Als u ons een **order** geeft dan toetsen wij alleen of u voldoende saldo heeft om **participaties** te kopen dan wel voldoende **participaties** heeft om te verkopen.

2.4 U kunt alleen een **order** geven voor het aankopen of verkopen van **beleggingsfondsen** die door ons worden aangeboden. U vindt de lijst met aangeboden **beleggingsfondsen** op [nn.nl](https://www.nn.nl). Wij mogen deze lijst op elk moment wijzigen. Voor beleggingsfonds(en) die niet (meer) in deze lijst zijn opgenomen, kunt u alleen nog verkooporders opgeven.

2.5 Wij bieden **beleggingsfondsen** aan van verschillende aanbieders. Wij kunnen ook **huisfondsen** aanbieden. Wij beoordelen periodiek welke **beleggingsfondsen** wij opnemen in de fondsselectie die wij aanbieden.

2.6 De **beleggingsfondsen** die wij aanbieden kunnen bestaan uit onder andere de volgende fondsoorten: (i) obligatiefondsen, (ii) aandelenfondsen, (iii) mixfondsen (bestaande uit onder andere obligaties en aandelen), (iv) geldmarktfondsen, (v) **indextrackers**, (vi) vastgoedfondsen, (vii) hedgefondsen en (viii) grondstoffenfondsen. De risico's van deze fondsoorten kunnen verschillen.

Wij verwijzen u naar artikel 5 van deze **productvoorwaarden** en bijlage 1 (Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen) voor een overzicht van de risico's die hieraan verbonden zijn.

2.7 Beleggingen in beleggingsfonds(en) die langer dan een jaar niet in de lijst zijn opgenomen, mogen wij zonder uw toestemming verkopen. Wij informeren u hier twee maanden voor de voorgenomen verkoopdatum over.

2.8 Belegt u via een automatische incasso in een **beleggingsfonds** dat wij niet meer aanbieden? Dan wordt het geïncasseerde bedrag niet meer belegd in dat **beleggingsfonds**, maar toegevoegd aan de **liquide middelen**.

2.9 Ons **beleid voor het uitvoeren van orders** geeft invulling aan de best-execution verplichtingen die volgen uit wet- en regelgeving. Voor meer informatie over de best-executionverplichtingen en het **beleid voor het uitvoeren van orders** verwijzen wij u naar bijlage 2 (**Beleid voor het uitvoeren van orders**).

3 Uw beleggingsrekening

Beleggingsrekening

3.1 De **beleggingsrekening** kan op naam staan van één of twee **rekeninghouders** (en/of-rekening).

3.2 De **rekeninghouder** moet een natuurlijk persoon zijn van minimaal 18 jaar, dus geen bedrijf of instelling.

3.3 Wij merken u aan als niet-professionele belegger in de zin van de **Wet op het financieel toezicht** (Wft).

3.4 U bent verplicht een vaste **tegenrekening** aan ons op te geven. Deze vaste **tegenrekening** moet op naam staan van de **rekeninghouder**. Bij twee **rekeninghouders** moet de **tegenrekening** op naam van beide **rekeninghouders** staan.

3.5 Op een **beleggingsrekening** mag maximaal € 3.000.000,- aan **vermogen** staan. Een individuele **rekeninghouder** mag in totaal maximaal € 3.000.000,- hebben op één of meerdere **beleggingsrekeningen** bij de **bank**.

Beleggingsrekening met twee rekeninghouders

3.6 Heeft u een **beleggingsrekening** samen met een andere **rekeninghouder**? Dan is iedere **rekeninghouder** hoofdelijk aansprakelijk voor alle verplichtingen uit de **overeenkomst**.

3.7 Heeft u een **beleggingsrekening** samen met een andere **rekeninghouder**, dan vertrouwen wij er op dat u een wederzijdse volmacht aan elkaar hebt verstrekt en dat u daarmee namens de andere **rekeninghouder** zowel gezamenlijk als afzonderlijk alle (rechts)handelingen voor de **beleggingsrekening** en/of de **overeenkomst** kunt en mag verrichten. Dit omvat ook het geven van informatie aan ons en bepalen wat er gebeurt met het geld op de **beleggingsrekening**.

3.8 Vinden we, in afwijking van het vorige artikellid, dat voor een bepaalde handeling toch toestemming nodig is van iedere **rekeninghouder**? Dan bent u beiden verplicht om **schriftelijk** aan ons toestemming te geven voordat we een verzoek uitvoeren. Als dit zo is, dan informeren wij u hierover.

3.9 Als één van de **rekeninghouders** overlijdt, dan blokkeren wij de **beleggingsrekening** voor opnames. De overgebleven **rekeninghouder** blijft bevoegd om aan of verkoopopdrachten te geven.

Stortingen op en opnames van uw beleggingsrekening

3.10 U kunt altijd geld storten op uw **beleggingsrekening**. Wij kunnen u de mogelijkheid bieden om een automatische incasso in te stellen om periodiek een bedrag te incasseren van uw **tegenrekening**.

3.11 Stortingen en incasso's kunnen alleen plaatsvinden vanaf uw **tegenrekening**.

3.12 Zodra wij de incasso op de **beleggingsrekening** hebben bijgeschreven (gecrediteerd), beleggen we het geïncasseerde bedrag volgens een door u opgegeven verdeling. Als u geen verdeling heeft opgegeven, dan wordt het geïncasseerde bedrag toegevoegd aan de **liquide middelen** op uw **beleggingsrekening**. U moet zelf via **mijn.nn** of de NN App een **order** geven om dit geld te beleggen.

3.13 Als u ons de opdracht geeft om via een automatische incasso geld van uw **tegenrekening** te incasseren, dan moet u ervoor zorgen dat op uw **tegenrekening** voldoende geld staat op het moment waarop wij het bedrag willen incasseren. Wij incasseren maximaal een keer per maand aan het einde van de maand. We proberen dit niet nog een keer indien er op dat moment onvoldoende geld op uw **tegenrekening** staat. Als een automatische incasso om welke reden dan ook wordt teruggedraaid (gestorneerd), dan onttrekken wij het gestorneerde bedrag aan de **liquide middelen** op uw **beleggingsrekening**. Heeft u onvoldoende **liquide middelen**? Dan onttrekken wij dit bedrag aan uw overige **beleggingen** door deze naar eigen inzicht te verkopen. Een eventueel koersverschil is voor uw rekening en risico.

3.14 Stortingen voegen we toe aan de **liquide middelen** op uw **beleggingsrekening**. U moet zelf via **mijn.nn** of de NN App een **order** geven om dit geld te beleggen.

3.15 U kunt ook opnames doen vanaf uw **beleggingsrekening**. U kunt alleen geld opnemen als u voldoende **liquide middelen** op uw **beleggingsrekening** heeft om de opname te kunnen doen. Mogelijk moet u eerst **beleggingen** verkopen. Wij boeken het bedrag over naar uw **tegenrekening**. Het is niet mogelijk om geld over te maken naar een andere rekening dan uw **tegenrekening**.

3.16 Heeft u uw **beleggingsrekening** verpand? Dan kunt u alleen met schriftelijke toestemming van de geldverstrekker geld opnemen van de **beleggingsrekening**.

Inzicht in uw beleggingsrekening

3.17 Op **mijn.nn** en via de NN App heeft u inzicht in uw **beleggingsrekening**. Hier vindt u de actuele waarde en samenstelling van uw **vermogen**. Nadat wij een beleggingsorder voor u hebben uitgevoerd, kunt u de gegevens van de transactie via **mijn.nn** of via de NN App bekijken. U krijgt geen papieren overzichten, behalve als wij verplicht zijn om die te sturen.

3.18 Wij zijn wettelijk verplicht u ieder kwartaal inzicht te bieden in de waarde en de samenstelling van uw **vermogen**. Deze informatie vindt u in **mijn.nn** en de NN App. Als u deze informatie in een kwartaal niet bekijkt, dan ontvangt u een **schriftelijk** portefeuilleoverzicht. Heeft u de **beleggingsrekening** samen met een andere **rekeninghouder**? Dan sturen wij alleen een **schriftelijk** portefeuille-overzicht als geen van beide **rekeninghouders** **mijn.nn** of de NN App heeft geraadpleegd.

3.19 Als u geen gebruik maakt van **mijn.nn** of de NN App en moeten wij u daarom per post informatie toesturen? Dan mogen we daarvoor kosten bij u in rekening brengen.

Betalingen en rente

3.20 Wij vergoeden een variabele rente over de **liquide middelen** op uw **beleggingsrekening (creditrente)**. Variabel betekent dat wij het rentepercentage op elk moment kunnen wijzigen. Wij kunnen voor bedragen boven een door ons vast te stellen grens een andere rente of geen rente vergoeden. De actuele **creditrente** en deze grens leest u op **nn.nl**.

3.21 Uw rente wordt jaarlijks achteraf bijgeschreven op uw **beleggingsrekening**. Dit doen wij op of omstreeks de eerste dag van het nieuwe jaar.

3.22 U mag op uw **beleggingsrekening** niet rood staan (debetstand). Als dit wel gebeurt, dan verkopen wij naar eigen inzicht (een deel van) uw **beleggingen** om deze debetstand aan te vullen. Is het saldo van uw **beleggingen** onvoldoende is om de debetstand aan te vullen? Dan bent u verplicht om deze debetstand direct aan te vullen door geld te storten op uw **beleggingsrekening**. Als u dit niet doet, dan zijn wij gerechtigd de debetstand en de daarover verschuldigde debetrente van u op te eisen. De kosten die wij hierbij maken, moet u betalen.

3.23 Over een debetstand op uw **beleggingsrekening** betaalt u debetrente. De actuele debetrente en de wijze waarop wij die in rekening brengen, leest u op **nn.nl**.

3.24 Wij berekenen de **creditrente** over uw **liquide middelen** of de debetrente over de debetstand per dag, op basis van het werkelijke aantal dagen per maand en per kalenderjaar.

4 Beleggen met uw beleggingsrekening en de Beleggersgiro

Uw Beleggingsrekening

Participaties

4.1 Het saldo op uw **beleggingsrekening** bestaat uit **participaties** en/of **liquide middelen**.

4.2 Participaties administreren we tot op vier cijfers achter de komma.

4.3 Participaties kunt u niet overboeken naar of van (een **beleggingsrekening** bij) een derde.

De Beleggersgiro

Bewaring en beheer

4.4 Wij maken voor de uitvoering van deze **overeenkomst** gebruik van de **Beleggersgiro**.

4.5 U heeft een vordering in **participaties** op de **Beleggersgiro**.

4.6 De financiële instrumenten in de zin van de **Wet op het financieel toezicht** waar die vordering betrekking op heeft, staan op naam van de **Beleggersgiro**.

4.7 Wij voeren de werkzaamheden uit die verbonden zijn aan het administreren van de **participaties** die door de **Beleggersgiro** voor u worden gehouden. De **Beleggersgiro** heeft de **bank** daarvoor opdracht en een volmacht gegeven, die door de **bank** is geaccepteerd.

4.8 Wij garanderen dat de **Beleggersgiro** haar verplichtingen aan u nakomt.

4.9 Door gebruik te maken van de **Beleggersgiro** zijn uw **participaties** afgezonderd van het **vermogen** van de **bank**. Uw **participaties** zijn hierdoor beschermd tegen een eventueel faillissement van de **bank**.

Bijschrijving en afschrijving participaties

4.10 Bijschrijving en afschrijving van **participaties** op uw **beleggingsrekening** geschiedt uitsluitend tegen gelijktijdige afschrijving of bijschrijving van het daarvoor benodigde of te ontvangen bedrag op de **beleggingsrekening**.

Het opgeven van orders

4.11 U kunt alleen via **mijn.nn** of de NN App **orders** aan ons opgeven. Wilt u meer dan 95% van uw **beleggingen** in een bepaald **beleggingsfonds** verkopen? Dan kunt u alleen al uw **beleggingen** in dat **beleggingsfonds** verkopen.

4.12 Als het saldo van de **liquide middelen** op uw **beleggingsrekening** niet toereikend is om een aankooporder helemaal uit te voeren, dan vervalt deze **order**.

4.13 Is het aantal **participaties** in een **beleggingsfonds** op uw **beleggingsrekening** niet toereikend om een verkooporder in dat **beleggingsfonds** helemaal uit te voeren? Dan verkopen we al uw **participaties** in dit **beleggingsfonds**.

4.14 Wij kunnen u de mogelijkheid geven om een switch-order op te geven. Met een switch-order geeft u ons opdracht om **participaties** in een **beleggingsfonds** te verkopen en met de opbrengst daarvan **participaties** in een ander **beleggingsfonds** aan te kopen.

4.15 U kunt geen **order** opgeven als er naar de **beurs** gestuurde **orders** zijn die nog niet zijn uitgevoerd.

Het uitvoeren van orders

4.16 Door het aangaan van de **overeenkomst** gaat u akkoord met ons **Beleid voor het uitvoeren van orders** (bijlage 2 bij deze **productvoorwaarden**).

4.17 Wij handelen altijd voor uw rekening en risico.

4.18 **Orders** die onvolledig zijn of in strijd met de **overeenkomst** voeren we niet uit.

4.19 Het moment van uitvoering van een **order** tot aan- en verkoop van **participaties** is afhankelijk van het moment waarop wij uw **order** ontvangen. **Orders** tot aan- en verkoop van **participaties** moeten op een beursdag voor 13.00 uur door ons zijn ontvangen. Ontvangen wij uw **order** op een beursdag voor 13.00 uur? Dan wordt die **order** in overeenstemming met ons **beleid voor het uitvoeren van orders** (bijlage 2 bij deze **productvoorwaarden**) om 13.00 uur verwerkt. Ontvangen wij uw **order** op een beursdag na 13.00 uur? Dan wordt uw **order** de eerstvolgende beursdag verwerkt.

Dividend

4.20 De **Beleggersgiro** kan dividend ontvangen op uw **participaties**. U kunt kiezen of u het uitgekeerde dividend liquide op uw rekening wilt laten staan, of dat u het wilt herbeleggen in het **beleggingsfonds** dat het dividend uitkeert.

4.21 Een **beleggingsfonds** kan belasting inhouden op dividend. Die belasting wordt afgetrokken van het bedrag aan uitgekeerd dividend dat u ontvangt.

Stemrecht

4.22 Beleggingsfondsen kunnen een vergadering voor aandeelhouders houden waarin kan worden gestemd. Indien u stemrecht wenst uit te oefenen, dan kan de **Beleggersgiro** u daartoe in staat stellen door u een volmacht te verstrekken. U kunt een depotbewijs aanvragen van **beleggingsfondsen** waar u **participaties** in houdt. Door het afgeven van een depotbewijs stelt de **Beleggersgiro** u in staat om toegang te krijgen tot een algemene vergadering van een **beleggingsfonds**. Met dit bewijs kunt u ook gebruik maken van bijvoorbeeld uw stemrecht. Niet elk **beleggingsfonds** geeft depotbewijzen af. Ook is het mogelijk dat u geen depotbewijs kunt krijgen omdat wet- en regelgeving dit bepaalt.

4.23 Wilt u een vergadering van aandeelhouders bijwonen? Op nn.nl leest u wat u hiervoor moet doen.

4.24 Voor u gelden alle voorschriften en alle bijbehorende bepalingen van het land waar het **beleggingsfonds** juridisch gevestigd is.

4.25 Als u geen gebruik maakt van uw stemrecht voor bepaalde **participaties**, dan kan de **Beleggersgiro** dat wel doen. De **Beleggersgiro** maakt in beginsel geen gebruik van het aan **participaties** verbonden stemrecht en/of enige bevoegdheid een vergadering bij te wonen. De **Beleggersgiro** is vrij van deze bevoegdheden gebruik te maken, maar is daar nooit toe gehouden.

4.26 Wij en de **Beleggersgiro** zijn niet verplicht om u informatie te geven over vergaderingen van het **beleggingsfonds**. U kunt de informatie zelf opvragen bij het **beleggingsfonds**.

5 Risico's van beleggen

Risico's van beleggen

5.1 Aan beleggen zijn risico's verbonden. **Participaties** kunnen meer of minder waard worden. Het kan zelfs gebeuren dat u uw inleg helemaal verliest. De waarde van uw belegging kan fluctueren. In het verleden behaalde resultaten bieden geen garantie voor de toekomst. Als u belegt met geleend geld, dan neemt u

extra risico's. Als uw **participaties** minder waard worden, moet u het geleende geld uit andere middelen terugbetalen. Het is niet de bedoeling om bij ons te beleggen met geleend geld.

5.2 Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen en de verschillende soorten **beleggingen**, leest u in bijlage 1 (Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen) bij deze **productvoorwaarden**. Zorg ervoor dat u deze kenmerken en risico's goed begrijpt en de gevolgen daarvan overziet, voordat u start met Zelf Beleggen. **Beleggingsfondsen** geven ook informatie over deze kenmerken en risico's. Dat doen zij de in de Essentiële Beleggersinformatie (EBi's), een prospectus of andere documenten die daarvoor in de plaats komen. De EBi's en/of de prospectussen van de **beleggingsfondsen** waarin u bij ons kunt beleggen vindt u op nn.nl.

5.3 Als u akkoord gaat met deze **productvoorwaarden**, dan erkent u en verklaart u dat u zich bewust bent van de risico's van Zelf Beleggen.

Risico's van het aanhouden van liquide middelen en faillissement van de bank

5.4 De **liquide middelen** op uw **beleggingsrekening** kennen ook een risico. De **liquide middelen** zijn in tegenstelling tot **participaties** niet afgezonderd van het **vermogen** van de **bank**. Dit betekent dat de **liquide middelen** bij een faillissement tot de failliete boedel van de **bank** worden gerekend. In dat geval bent u één van de schuldeisers. Dit noemen we een concurrente schuldeiser. Bij een faillissement van de **bank** is de kans aanwezig dat de **bank** uw geld maar voor een deel of zelfs helemaal niet kan teruggeven. Als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan dan kunt u aanspraak maken op een uitkering op basis van het depositogarantiestelsel.

Garantieregelingen

5.5 Als de **bank** failliet gaat en daardoor niet meer aan haar verplichtingen kan voldoen die verbandhouden met de **overeenkomst**, kunt u mogelijk een beroep doen op het beleggerscompensatiestelsel en/of het depositogarantiestelsel. In het 'Besluit bijzondere prudentiële maatregelen, beleggerscompensatie en depositogarantie Wft' staat beschreven of u hier recht op heeft.

6 Kosten

6.1 Wij brengen u voor Zelf Beleggen kosten in rekening. Wij kunnen hierbij ook bepalen dat u ons minimale en/of maximale kosten betaalt. Ook kunnen wij kosten in rekening brengen voor het toezenden van schriftelijke overzichten als bedoeld in artikel 3.17 en 3.18, voor het uitvoeren van uw **orders** en voor het verwerken van opdrachten om geld op te nemen. Op **nn.nl** vindt u alle informatie over deze kosten.

6.2 Wij mogen de kosten op elk moment wijzigen. U mag de **overeenkomst** in dat geval, onmiddellijk beëindigen. Als uw rekening verpand is, dan geldt wel nog steeds artikel 1.8 van deze **productvoorwaarden**. Als wij de kosten wijzigen, dan laten wij u dat per e-mail weten. Een nieuw tarief gaat niet eerder in dan 30 dagen nadat wij u dit hebben laten weten. Als u de **overeenkomst** na de aankondiging van een kostenverhoging niet beëindigt, gaat u (stilzwijgend) akkoord met de gewijzigde kosten.

6.3 Wij zijn altijd gemachtigd om de in dit artikel bedoelde bedragen van uw **beleggingsrekening** af te schrijven. Dit mogen wij doen zonder u daarvan van te voren op de hoogte te stellen. Wij kunnen de bedragen afschrijven door deze ten laste te brengen van de **liquide middelen** op uw **beleggingsrekening**, of door naar eigen inzicht eerst **participaties** te verkopen. Als het saldo op uw **beleggingsrekening** niet genoeg is om de kosten af te schrijven, dan bent u verplicht het saldo aan te vullen.

6.4 Naast de kosten die u ons voor onze diensten betaalt, kunnen de **beleggingsfondsen** waarin u belegt ook kosten bij u in rekening brengen. Die kosten verrekenen de **beleggingsfondsen** (meestal) in de koers van het betreffende **beleggingsfonds**. Meer informatie over deze kosten kunt u vinden in de EBi's, het prospectus en/of op de websites van die betreffende **beleggingsfondsen**.

7 Verpanding

7.1 Tot meerdere zekerheid voor de betaling van al hetgeen u nu of te eniger tijd aan ons verschuldigd bent dan wel zal zijn op grond van de **overeenkomst**, zijn aan ons verpand:

- a. al uw (geld-)vorderingen die u nu of op enig moment op de **Beleggersgiro** (of de entiteiten die daarvoor in de plaats treden) heeft of verkrijgt en alle vergoedingen die ten aanzien van de **participaties** verkregen worden;
- b. al uw (geld-)vorderingen die u nu of op enig moment op ons heeft en die voortvloeien uit uw bij ons op enigerlei aanwezige en/of geboekte tegoeden, al dan niet in rekening-courant en anders dan die genoemd in artikel 7.1(a) hierboven.

7.2 De verpandingen zoals omschreven in lid 1 van dit artikel betreffen een eerste pandrecht en zullen telkens tot stand komen door de enkele toevoeging van nieuwe **participaties**, rechten en vorderingen aan de **beleggingsrekening(en)** van de **rekeninghouder**. Deze toevoeging zal voor zover nodig ook gelden als kennisgeving aan ons en aan de **Beleggersgiro** (of de entiteiten die daarvoor in de plaats treden).

7.3 U bent verplicht uw medewerking te verlenen om het in dit artikel bedoelde pandrecht te vestigen. Door het aangaan van de **overeenkomst** geeft u aan ons een onvoorwaardelijke en onherroepelijke volmacht om alle handelingen te verrichten die nodig zijn met het oog op het vestigen van de in dit artikel bedoelde pandrecht(en) inclusief verpanding aan ons zelf.

7.4 Als u over (een deel van) de verpande **participaties** wenst te beschikken, zijn wij verplicht (dat deel van) het verpande vrij te geven. Wij zijn hiertoe alleen verplicht voor zover wat na vrijgave resteert voldoende dekking biedt voor dat wat wij van u te vorderen hebben of zullen hebben.

7.5 Het is u anders dan na toestemming van ons niet toegestaan om uw **vermogen** aan derden, dan wel een andere door ons aan te wijzen en/of te accepteren pandhouder, te verpanden of deze aan een derde in vruchtgebruik te geven.

8 Aansprakelijkheid

Onze aansprakelijkheid

8.1 Wij verrichten alle handelingen in het kader van onze beleggingsdienstverlening voor uw rekening en risico.

8.2 Wij zijn alleen aansprakelijk voor schade als de schade het rechtstreekse gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van personeel van de **bank**. U vrijwaart ons van aanspraken van anderen met betrekking tot de door ons verrichte diensten.

8.3 Wij zijn niet aansprakelijk voor de waardeontwikkeling van uw **participaties**. Als u gebruik maakt van door ons verstrekte informatie (waaronder rapporten, opinies en/of research), dan doet u dit geheel voor eigen rekening en risico.

Wij zijn in het bijzonder niet aansprakelijk voor schade als gevolg van:

- een waardeverandering van uw **beleggingen**;
- uw verliezen of misgelopen winst;
- door ons aan u verstrekte koersinformatie; en
- welke andere directe of indirecte schade dan ook.

8.4 Derden die betrokken zijn bij de uitvoering van **orders** worden met de nodige zorgvuldigheid door ons gekozen. Als wij zorgvuldig zijn geweest in onze keuze, dan zijn wij niet aansprakelijk voor tekortkomingen van die derden. Als u in dat geval schade heeft geleden, zullen wij u behulpzaam zijn bij uw pogingen deze schade ongedaan te maken.

8.5 Wij zijn in geen geval aansprakelijk voor enige schade die u lijdt door de maatregelen die wij op basis van een dwingend voorschrift, een aanwijzing van een toezichthouder of een voorschrift van een **beurs** nemen. Wij zijn ook niet aansprakelijk voor schade die u lijdt door de maatregelen die wij door buitengewone omstandigheden menen te moeten nemen.

8.6 Wij zijn verder onder meer niet aansprakelijk voor enige schade die het gevolg is van:

- internationale conflicten;
- gewelddadige of gewapende acties;
- maatregelen van een binnenlandse, buitenlandse of internationale overheid;
- boycotacties;

- arbeidsongeregeligheden bij ons eigen personeel of bij anderen;
- storingen in de elektriciteit, communicatieverbindingen, apparatuur of programma's van ons of anderen;
- andere omstandigheden die niet aan ons toerekenbaar zijn in de zin van artikel 6:75 van het Burgerlijk Wetboek.

Als één van deze gebeurtenissen zich voordoet, dan nemen wij onverplicht, en zonder enige verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid te aanvaarden, die maatregelen die in redelijkheid van ons kunnen worden gevraagd om de nadelige gevolgen voor u zo veel mogelijk te beperken.

8.7 Wij zijn onder meer niet aansprakelijk voor enige schade die ontstaat doordat u ons op enig moment onjuiste informatie of te weinig informatie geeft.

8.8 Wij zijn onder meer niet aansprakelijk voor enige schade die ontstaat door informatie die u van **beleggingsfondsen** of (rechts)personen krijgt. Denk hierbij aan prospectussen, Essentiële Beleggersinformatie, omschrijving van fondsen, hun beleggingsbeleid en hun opbrengsten.

8.9 Wij wijzen u erop dat, als sprake is van bijzondere omstandigheden, er vertraging kan optreden bij de uitvoering van **orders**. Hieronder wordt bijvoorbeeld begrepen het uitvallen van ordersystemen en grote drukte bij een **beurs**. Wij zijn hier niet voor verantwoordelijk en zijn niet aansprakelijk voor ontstane schade, direct of indirect, tenzij er sprake is van opzet of toerekenbare tekortkoming van ons.

Aansprakelijkheid van de Beleggersgiro

8.10 De **Beleggersgiro** is niet aansprakelijk voor enige schade. Artikel 8.1-8.9 van deze **productvoorwaarden** die over onze aansprakelijkheid gaan, gelden ook voor de **Beleggersgiro**.

9 Communicatie

Taal en tijd

9.1 Wij communiceren met u in het Nederlands. Wij zijn niet verplicht om in een andere taal te communiceren. Wij mogen communicatie in een andere taal accepteren maar zijn niet verplicht om dat te doen. Ook niet als wij eerder met u in een andere taal hebben gecommuniceerd.

9.2 In al onze communicatie gebruiken wij de Midden-Europese Tijd (MET).

Uw adres

9.3 U bent verplicht ons het e-mail- en postadres door te geven waarnaar wij voor u bestemde informatie over Zelf Beleggen kunnen toesturen. Heeft u een **beleggingsrekening** samen met een andere **rekeninghouder**? Dan is iedere **rekeninghouder** verplicht zijn eigen e-mail- en postadres aan ons door te geven.

9.4 Wijzig uw e-mail- of uw postadres? Dan geeft u dit zo snel mogelijk aan ons door. Als u dat niet doet, dan komt dit voor uw eigen risico en kunnen problemen in de communicatie niet aan ons worden toegerekend. Problemen in de communicatie tussen het moment dat uw adresgegevens wijzigen en het moment dat dit ter kennis van ons komt, komen voor uw rekening en risico.

9.5 Als uw e-mailadres of postadres niet meer bij ons bekend is omdat u wijzigingen niet (tijdig) aan ons heeft doorgegeven dan:

- wordt u geacht uw (post)adres te hebben gekozen op het adres waar wij zijn gevestigd;
- mogen wij de **overeenkomst** met onmiddellijke ingang en zonder u enige vergoeding verschuldigd te zijn in overeenstemming met artikel 1.9 en verder beëindigen.

Informatie langs elektronische weg

9.6 Communicatie tussen u en ons vindt elektronisch plaats, tenzij de **overeenkomst** anders bepaalt. Verder mogen wij er ook voor kiezen **schriftelijk** met u te communiceren.

9.7 Door acceptatie van de **beleggingsovereenkomst** heeft u ons toestemming gegeven om informatie uitsluitend elektronisch te verstrekken. Dit betekent dat u ermee akkoord gaat dat voor u bestemde documenten en/of informatie naar het door u opgegeven e-mailadres worden verstuurd en/of op **mijn.nn** en/of via de NN App en/of op **nn.nl** voor u beschikbaar zullen zijn.

9.8 Er zijn risico's verbonden aan het sturen en ontvangen van e-mails en het beschikbaar stellen van informatie via internet. U bent zich hiervan bewust en accepteert deze risico's. Meer informatie over veilig internet en over wat u kunt doen om deze veiligheid te vergroten, leest u op de webpagina Veilig Internet op **nn.nl**. U moet zich houden aan die veiligheidsvoorschriften.

(Telefoon)gesprekken

9.9 Wij mogen (telefoon)gesprekken tussen u en ons opnemen. Als wij (telefoon)gesprekken opnemen, dan vertellen wij u dit voorafgaand aan het gesprek. Wij mogen deze gesprekken bewaren en archiveren. Vastgelegde (telefoon)gesprekken wissen wij in beginsel na twee jaar. Wij behouden ons het recht voor om deze gegevens als dat noodzakelijk is, langer te bewaren. Een langere bewaartermijn kan bijvoorbeeld nodig zijn om aan geldende wettelijke bewaartermijnen te voldoen.

Mijn.nn

9.10 Bij Zelf Beleggen maakt u gebruik van uw persoonlijke omgeving op **mijn.nn**. Daarom zijn ook de Gebruikersvoorwaarden **mijn.nn** op Zelf Beleggen van toepassing. In de Gebruikersvoorwaarden **mijn.nn** leest u hoe en onder welke voorwaarden u gebruik kunt maken van **mijn.nn**. U kunt hiernaast gebruik maken van de NN App. Op het gebruik van de NN App zijn de voorwaarden voor de NN App van toepassing.

9.11 Via **mijn.nn** kunt u wijzigingen in uw persoonlijke gegevens, bijvoorbeeld uw naam, adres of e-mailadres, aan ons doorgeven.

Instructies en mededelingen aan ons doorgeven

9.12 Als u ons een instructie geeft of een mededeling doet, dan moet u er voor zorgen dat deze duidelijk is en de juiste gegevens bevat. Wij zijn niet verplicht te controleren of de instructies en mededelingen die u ons geeft juist zijn. Wij zijn niet aansprakelijk of verantwoordelijk voor problemen die hiermee verband houden.

9.13 Wij hoeven instructies en mededelingen niet op te volgen als u geen gebruik heeft gemaakt van de door ons vastgestelde methode voor het overbrengen van deze instructies of mededelingen. Denk hierbij bijvoorbeeld aan communicatiemiddelen zoals **mijn.nn**, de NN App, e-mail of een formulier.

9.14 Uw instructies en mededelingen geeft u door via internet, e-mail, telefoon of andere communicatiemiddelen. U doet dit altijd zorgvuldig en veilig. U bent hiervoor zelf verantwoordelijk.

Controle van gegevens en opdrachten

9.15 U bent verplicht om alle door ons aan u verstrekte bevestigingen, rapportages of andere opgaven te controleren en na te gaan of de door u gegeven opdrachten juist en volledig door ons zijn uitgevoerd. Als u opmerkt dat daarin iets niet klopt, dan bent u verplicht dit zo snel mogelijk aan ons te laten weten.

9.16 Laat u ons niet binnen dertien maanden nadat u die opgaven redelijkerwijze heeft kunnen ontvangen weten dat u het niet eens bent met de inhoud daarvan? Dan bent u akkoord met de inhoud van de opgaven.

9.17 Krijgt u van ons bevestigingen, rekeningafschriften, nota's of andere opgaven? Dan geldt de tweede werkdag nadat deze informatie volgens onze administratie naar u is gestuurd als datum van ontvangst en aanvaarding van deze informatie.

9.18 Het bepaalde in het vorige lid levert dwingend bewijs op, behoudens te leveren tegenbewijs door de **rekeninghouder**.

Vergissingen herstellen

9.19 Als wij vaststellen dat we een vergissing hebben gemaakt, herstellen we deze zo snel mogelijk. Dit geldt bijvoorbeeld bij een foute boeking op uw **beleggingsrekening**. Wij mogen een vergissing herstellen zonder dat u hiermee heeft ingestemd.

Informatieverstrekking aan anderen

9.20 Door het aangaan van de **overeenkomst**, gelden voor u ook de regels van partijen die nodig zijn om bijvoorbeeld de aan- en verkopen van **participaties** goed te laten verlopen, zoals:

- een **beurs**, zoals bijvoorbeeld Euronext N.V.;
- Euroclear Netherlands B.V.;
- LCH Clearnet S.A.;
- Clearstream Banking S.A.;
- andere partijen die daarvoor in de plaats treden.

Deze regels kunt u raadplegen op de internetpagina's van de betreffende partijen.

9.21 Staat er in die regels een derdenbeding ten gunste van de **rekeninghouder**? Dan aanvaardt u dit derdenbeding, door aanvaarding van deze **productvoorwaarden**.

9.22 In bepaalde gevallen moeten wij informatie over uw identiteit, adres, **participaties** of **beleggingsrekening** openbaar maken. Wij kunnen hiertoe bijvoorbeeld verplicht zijn door een verdrag, een wet, een verordening, of een gerechtelijk bevel. Als wij deze informatie een enkele keer met anderen (moeten) delen, dan brengen wij u daarvan op de hoogte. Wij brengen u niet op de hoogte als dit verboden is. Denk bijvoorbeeld aan informatie die we moeten delen met anderen in verband met een strafrechtelijk onderzoek. Ook brengen wij u niet op de hoogte dat wij informatie doorgeven als wij deze informatie doorlopend aan anderen (moeten) verstrekken. Denk bijvoorbeeld aan het opgeven van tegoeden aan de Belastingdienst of het melden van transactiegegevens op grond van wet- en regelgeving.

9.23 Heeft u uw **beleggingsrekening** in onderpand gegeven aan een derde, bijvoorbeeld uw hypotheekbank? Dan mogen wij informatie over uw **beleggingsrekening** delen met die pandhouder.

9.24 Als u of uw intermediair aangeeft dat uw intermediair een beheerrelatie met u heeft, dan delen wij de gegevens van uw **beleggingsrekening** met uw intermediair gedurende de looptijd van uw **beleggingsrekening**.

Informatieverstrekking aan ons

9.25 In verband met wettelijke verplichtingen, dienen wij de identiteit van elke (potentiële) **rekeninghouder** vast te stellen en te verifiëren. Ook andere landen kunnen ons hiertoe verplichten. Hiervoor vragen wij van elke (potentiële) **rekeninghouder** bepaalde persoonsgegevens, andere informatie of documenten op. Jaarlijks moeten wij aan de Nederlandse belastingdienst een opgave doen van gegevens van u en uw **beleggingsrekening(en)**. Bent u ook belastingplichtig in een land buiten Nederland? Dan kan de Nederlandse belastingdienst gegevens over u en uw **beleggingsrekening(en)** doorgeven aan de belastingdienst van dat land.

9.26 Elke (potentiële) **rekeninghouder** is verplicht mee te werken aan elk verzoek van ons om zijn identiteit vast te stellen en/of te verifiëren. De (potentiële) **rekeninghouder** is verplicht om een wijziging in persoonlijke omstandigheden binnen 30 dagen na deze wijziging aan ons door te geven. Als de (potentiële) **rekeninghouder**:

- gewijzigde omstandigheden niet (tijdig) doorgeeft;
- gegevens of omstandigheden verzwijgt;
- niet (tijdig) meewerkt aan enig verzoek van ons om zijn identiteit vast te stellen;

dan is de (potentiële) **rekeninghouder** aansprakelijk voor de schade die wij en/of onze medewerkers als gevolg daarvan lijden.

9.27 De **overeenkomst** wordt aangegaan onder de ontbindende voorwaarde dat u als (potentiële) **rekeninghouder** binnen 90 dagen volledige medewerking heeft verleend aan verzoeken van ons als bedoeld in artikel 9.26 bij het aangaan van de **overeenkomst**.

Gebruik van persoonsgegevens

9.28 Wij verwerken uw persoonsgegevens voor het aangaan en uitvoeren van de **overeenkomst**. We kunnen uw gegevens ook gebruiken voor:

- de beoordeling en acceptatie van een (potentiële) **rekeninghouder**;
- het aangaan en uitvoeren van **overeenkomsten** met u;
- het administreren van producten;
- het verwerken van betalingsopdrachten;

- statistische analyses;
- marketingactiviteiten;
- fraudepreventie;
- het voldoen aan wettelijke verplichtingen.

9.29 Nationale-Nederlanden Levensverzekering Maatschappij N.V., Nationale-Nederlanden Schadeverzekering Maatschappij N.V. en Nationale-Nederlanden Bank N.V. maken onderdeel uit van dezelfde groep. U kunt ook benaderd worden met aanbiedingen voor schade-, levensverzekeringen of bankproducten van deze maatschappijen.

9.30 Op de verwerking van uw persoonsgegevens is het privacy statement van toepassing. Dit kunt u vinden op www.nn.nl/privacy.

10 Wijziging overeenkomst

De voorwaarden wijzigen

10.1 Wij mogen (delen van) de **overeenkomst** altijd wijzigen. Met wijzigen bedoelen wij in deze **overeenkomst** ook aanvullen. Als wij dit doen, ontvangt u hierover een e-mail van ons. Deze wijzigingen gelden vanaf de dertigste dag nadat u ze heeft ontvangen, tenzij u aangeeft hier niet mee akkoord te gaan.

10.2 Als u niet akkoord gaat met de door ons aan u medegedeelde wijzigingen, moet u dit ons binnen dertig dagen na ontvangst van de wijziging **schriftelijk** melden. Wij beëindigen uw **beleggingsrekening** en de **overeenkomst** dan direct zonder dat wij kosten of andere vergoedingen verschuldigd zijn. Als uw **beleggingsrekening** in onderpand is gegeven aan een derde, bijvoorbeeld de **bank** waar u uw hypotheek heeft, dan beëindigen wij uw rekening niet zonder toestemming van de pandhouder (zie artikel 1.8) en blijven de **productvoorwaarden** zoals die op dat moment golden van kracht.

10.3 Het kan voorkomen dat wet- en regelgeving nadere eisen stellen aan de **overeenkomst**. Hierdoor kan aanpassing van de **overeenkomst** nodig zijn. In dat geval zal een dergelijke wijziging automatisch deel uitmaken van de **overeenkomst**. Daarvoor hebben wij geen (stilzwijgende) instemming van u nodig en ook niet van de **Beleggersgiro**.

10.4 Als een van de bepalingen uit de **overeenkomst** niet uitvoerbaar, ongeldig of nietig is, geldt of leidt dat in geen geval tot de niet-uitvoerbaarheid, ongeldigheid of nietigheid van de gehele **overeenkomst**. In het geval dat de niet-uitvoerbaarheid, ongeldigheid of nietigheid van een bepaling onbetwistbaar vast komt te staan, zal die bepaling gehouden worden voor een geldige bepaling die het meest de strekking van de nietige of vernietigbare bepaling benadert.

De dienstverlening wijzigen

10.5 Wij kunnen (een deel van) onze dienstverlening beëindigen. Als wij dienstverlening met betrekking tot een bepaald **beleggingsfonds** beëindigen, dan:

- stellen wij u hier van tevoren van op de hoogte; en
- geven wij u een termijn waarbinnen u opdracht kunt geven tot verkoop van de betreffende **participaties**.

10.6 Geeft u uw opdracht te laat aan ons? Dan mogen wij de **participaties** op een door ons te bepalen tijdstip verkopen.

11 Slotbepalingen

Overdracht van uw overeenkomst

11.1 Het kan zijn dat de **bank** haar bedrijfsactiviteiten overdraagt aan een andere partij. In dat geval draagt de **bank** ook de juridische verhouding met de **rekeninghouder** over. Met het aangaan van de **overeenkomst** geeft u bij voorbaat toestemming voor een dergelijke overdracht en verleent u bij voorbaat uw medewerking daaraan.

11.2 U geeft door het aangaan van de **overeenkomst** bij voorbaat uw toestemming aan een overdracht van één of meer van de rechten of verplichtingen van de **bank** om andere redenen dan hiervoor vermeld.

U.S. persons uitgesloten

11.3 Zelf Beleggen is niet geregistreerd onder de Securities Act in de **Verenigde Staten van Amerika**. Wij gaan dan ook geen **overeenkomst** aan met **U.S. persons**.

11.4 Als u na het aangaan van de **overeenkomst** een **U.S. person** wordt, moet u dit direct **schriftelijk** aan ons melden. De **overeenkomst** wordt dan door ons beëindigd met inachtneming van de artikelen 1.7 en verder van de **productvoorwaarden**. Wij zijn op geen enkele wijze verantwoordelijk of aansprakelijk voor welke schade dan ook. Wij beëindigen daarmee alle beleggingsdiensten aan u. Als uw **beleggingsrekening** verpand is, wordt in overleg met de pandhouder bepaald wat er met het saldo van de **beleggingsrekening** gebeurt. Wij zijn niet aansprakelijk voor de gevolgen van beëindiging van de **overeenkomst** met u als gevolg van de in de artikelen 11.3 en 11.4 genoemde oorzaken.

Belangentegenstellingen

11.5 Het kan gebeuren dat uw belangen tegengesteld zijn aan onze belangen. Om deze belangentegenstellingen zoveel mogelijk te voorkomen en een onafhankelijk optreden van het bedrijfsonderdeel dat de beleggingsdiensten verleent te waarborgen, hebben wij een beleid opgesteld. In bijlage 3 (Belangentegenstellingen) bij deze **productvoorwaarden** hebben wij een samenvatting opgenomen van dit beleid.

11.6 Op uw verzoek verstrekken wij u nadere informatie over dit beleid.

Bewijskracht van onze administratie

11.7 Een kopie uit onze administratie geldt tegenover u als volledig bewijs, behalve als u met succes tegenbewijs levert. Wij hoeven onze administratie niet langer te bewaren dan de wettelijke bewaartermijnen die daarvoor gelden.

Machtigingsrecht

11.8 U mag alleen met onze toestemming derden machtigen om over uw **beleggingsrekening** te beschikken.

Ons recht om te verrekenen

11.9 Wij mogen al dan niet opeisbare vorderingen die wij op u hebben, verrekenen met al dan niet opeisbare tegenvorderingen die u op ons heeft. Als de vordering van ons op u of uw tegenvordering op ons niet opeisbaar is, zullen wij alleen verrekenen als:

- er beslag wordt gelegd of op een andere manier verhaal wordt gezocht;
- een beperkt zakelijk recht wordt gevestigd;
- u uw tegenvordering op ons onder bijzondere titel overdraagt.

11.10 Als wij verrekenen dan laten wij u dit weten.

Overlijden

11.11 Als de **rekeninghouder** overlijdt, moet de **bank** hiervan zo spoedig mogelijk **schriftelijk** op de hoogte worden gebracht. Daarbij moet een kopie van de overlijdensakte, een verklaring van erfrecht of een verklaring van executele worden meegestuurd, waaruit het overlijden blijkt. Zolang wij niet op deze wijze in kennis zijn gesteld van het overlijden van de **rekeninghouder**, mogen wij de door de **rekeninghouder** voor zijn overlijden of ook daarna namens hem gegeven opdrachten/instructies (blijven) uitvoeren. Wij mogen opdrachten die aan ons zijn gegeven voordat of kort nadat wij in kennis zijn gesteld van het overlijden van een **rekeninghouder** rechtsgeldig (blijven) uitvoeren als wij die uitvoering redelijkerwijs niet kunnen voorkomen en kunnen op geen enkele wijze verantwoordelijk of aansprakelijk worden gehouden voor mogelijke nadelige gevolgen.

11.12 Wij kunnen degene die na het overlijden van de **rekeninghouder** over de tegoeden van de overleden **rekeninghouder** wil beschikken, vragen om een rechtsgeldige verklaring van erfrecht te overleggen of (voor zover dit van toepassing is) een buitenlandse daarmee gelijk te stellen verklaring.

Toepasselijk recht

11.13 Op de **overeenkomst** is uitsluitend Nederlands recht van toepassing. Wij houden ons aan alle verplichtingen die uit de wet- en regelgeving voortvloeien.

Klachten

11.14 Heeft u een klacht over Zelf Beleggen? Dan richt u uw klacht eerst aan ons, in overeenstemming met de op dat moment bij ons geldende klachtenprocedure. Op **nn.nl** leest u hoe onze klachtenprocedure werkt en hoe u een klacht bij ons indient.

11.15 Geschillen die uit of in verband met de **overeenkomst** mochten voortvloeien, zullen in eerste aanleg worden voorgelegd aan de bevoegde rechter in Amsterdam.

11.16 U bent, ongeacht het vorige artikellid, bevoegd **schriftelijk** een klacht in te dienen bij het Klachteninstituut Financiële Dienstverlening (KiFiD), één en ander overeenkomstig het Reglement van deze Klachtencommissie.

11.17 Als wij betrokken worden in een procedure en/of geschil tussen u en een ander, dan moet u alle kosten betalen die wij daarvoor moeten maken.

Contactgegevens

11.18 Nationale-Nederlanden Bank N.V. is gevestigd te Den Haag. U kunt contact opnemen met de **bank** via **nn.nl** of postbus 93604, 2509 AV Den Haag.

11.19 Nationale-Nederlanden Bank N.V. is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer: 52605884. De **bank** beschikt over een vergunning van De Nederlandsche Bank N.V. gevestigd te Westeinde 1, 1017 ZN Amsterdam.

11.20 De **bank** is een kredietinstelling met de bevoegdheid tot het verlenen van beleggingsdiensten die is ingeschreven in het register van De Nederlandsche Bank N.V. zoals bedoeld in artikel 1:107 van de **Wet op het financieel toezicht**.

12 Begrippen

Algemene Bankvoorwaarden: de algemene voorwaarden zoals opgesteld door de Nederlandse Vereniging van Banken en neergelegd bij de griffie van de rechtbank Amsterdam, of voorwaarden die daarvoor in de plaats komen.

Bank: Nationale-Nederlanden Bank N.V. statutair gevestigd in Den Haag, Postbus 93604, 2509 AV Den Haag, www.nn.nl.

Beleggersgiro: de Stichting Nationale-Nederlanden Bank **Beleggersgiro** gevestigd in Den Haag dan wel een andere door de **bank** aangewezen bewaarinstelling.

Beleggingen: participaties in beleggingsfondsen en liquide middelen.

Beleggingsadvies: een door de **bank** aan de **rekeninghouder** gegeven gepersonaliseerde aanbeveling om onder meer één of meerdere **participaties** te kopen-, verkopen en/of te houden.

Beleggingsfonds(en): beleggingsinstellingen, icbe's (maatschappijen en fondsen voor collectieve belegging in effecten) en/of **beleggingsfondsen** (waaronder tevens begrepen **indextrackers**), zoals bedoeld in de zin van de **Wet op het financieel toezicht**.

Beleggingsrekening: een rekening van de **rekeninghouder(s)** bij de **bank** met een uniek nummer voor (onder meer) het bewaren en administreren van **participaties** en het debiteren en crediteren van uw **liquide middelen**. Deze rekening is gekoppeld aan een **tegenrekening**.

Beleggingsovereenkomst: de afspraak tussen de **bank** en u waarin de verlening van de dienst Zelf Beleggen is overeengekomen.

Beleid voor het uitvoeren van orders: het **beleid voor het uitvoeren van orders**, zoals dit van tijd tot tijd door de **bank** wordt vastgesteld.

Beurs: elk handelsplatform waarop via ons binnen de grenzen van de **overeenkomst** kan worden gehandeld.

Creditrente: de variabele rente die de **bank** kan vergoeden op **liquide middelen** op de **beleggingsrekening**.

Huisfonds: een **beleggingsfonds** dat wordt aangeboden door (een onderdeel van) NN Group N.V.

Indextrackers: Exchange Traded Product **beleggingsfondsen** zoals Exchange Traded Funds, Exchange Traded Commodities, Exchange Traded Currencies en Exchange Traded Notes.

Liquide middelen: geld van de **rekeninghouder** op de **beleggingsrekening** bij de **bank** in euro.

Mijn.nn: de beveiligde online omgeving van de **bank** waarop de **rekeninghouder** toegang kan krijgen tot zijn **beleggingsrekening**.

Nn.nl: de openbare website van Nationale-Nederlanden www.nn.nl.

Order: opdracht tot het verrichten van één of meer transacties in **participaties**.

Overeenkomst: het totaal aan afspraken tussen de **bank** en **rekeninghouder** waarvan de **beleggingsovereenkomst**, deze **productvoorwaarden** en de overige daarin genoemde voorwaarden zoals de **Algemene Bankvoorwaarden**, de Gebruikersvoorwaarden **mijn.nn**, de richtlijnen die genoemd staan op de webpagina Veilig Internet op **nn.nl**, de regels zoals genoemd in artikel 9.20 van deze **productvoorwaarden** en alle overige voorwaarden die hier onlosmakelijk deel van uitmaken. Het is een **overeenkomst** zoals bedoeld in artikel 4:89 **Wet op het financieel toezicht**.

Participatie: een vordering luidende in financiële instrumenten in de zin van de **Wet op het financieel toezicht** op de **Beleggersgiro**.

Productvoorwaarden: deze **productvoorwaarden** Zelf Beleggen van Nationale-Nederlanden Bank N.V.

Rekeninghouder(s): de persoon of personen die een **beleggingsrekening** bij ons aanhoudt/aanhouden.

Schriftelijk: op papier en niet langs elektronische weg.

Tegenrekening: de betaalrekening van de **rekeninghouder** bij een andere **bank**. Iedere **beleggingsrekening** heeft één **tegenrekening**. De **tegenrekening** moet op dezelfde naam staan als de **beleggingsrekening**.

U.S. Person: hieronder verstaan wij een natuurlijk persoon:

- die inwoner van de **Verenigde Staten van Amerika** is;
- die staatsburger van de **Verenigde Staten van Amerika** is;
- die zichzelf als inwoner of staatsburger van de **Verenigde Staten van Amerika** presenteert;
- die beschikt over contact- of bankgegevens in de **Verenigde Staten van Amerika**, zoals woonadres, postadres, fiscaal adres, een bankrekeningnummer of een telefoonnummer of die beschikt over een beleggingsadviseur, vermogensbeheerder, vertegenwoordiger of gevolmachtigde die aan één van deze kenmerken voldoet;

- die in verband met het verlenen van beleggings- of nevendiensten door de **bank** aan de natuurlijke persoon, waaronder ook begrepen het openen en aanhouden van een **beleggingsrekening** voor de natuurlijke persoon en de ontvangst door ons van een of meer betalingen verricht door de natuurlijke persoon in verband met deze activiteiten (i) in of vanuit de **Verenigde Staten van Amerika** betalingen of leveringen doet of ontvangt of (ii) in of vanuit de **Verenigde Staten van Amerika** informatie verstrekt of ontvangt.

Verenigde Staten van Amerika: de **Verenigde Staten van Amerika**, inclusief haar staten en het District of Columbia en alle grondgebieden onder haar jurisdictie.

Vermogen: de totale waarde van de **beleggingen** van de **rekeninghouder** op zijn **beleggingsrekening**.

Wet op het financieel toezicht: **Wet op het financieel toezicht**, de regels op basis van deze wet of de wetten en regels die daarvoor in de plaats komen.

Bijlage 1 Belangrijke kenmerken en risico's van beleggen

Lees deze bijlage goed! In deze bijlage gaan wij in op de risico's en kenmerken van beleggen. Het is belangrijk dat u deze bijlage goed leest omdat dit de kern van de zaak is. U belegt waarschijnlijk omdat u meer rendement wilt behalen dan met sparen. Maar beleggen kent risico's. Daarom moet u begrijpen met welke risico's u te maken krijgt. In deze bijlage bespreken wij eerst risico in het algemeen. Vervolgens bespreken we risico en beleggen. Daarna gaan wij in op vijf specifieke soorten risico's bij beleggen, waaronder de risico's van beleggen in **beleggingsfondsen**. In paragraaf 20 bespreken we hoe u de risico's die u met uw **vermogen** loopt, kunt verkleinen. Het is belangrijk om u goed voor te bereiden voordat u start met beleggen. In de laatste paragraaf zetten we uiteen wat u zou kunnen doen om u voor te bereiden.

Risico in het algemeen

1. Wat is risico?

We nemen in het dagelijks leven continu risico's. Bijvoorbeeld in onze baan, in onze relaties of in het verkeer. Steekt u lopend direct de weg over of gaat u toch naar dat zebrapad met stoplicht verderop? Het voordeel is dat u sneller aan de overkant bent, maar het nadeel is dat u een klein of groot ongeluk kunt krijgen als iemand u geen voorrang verleent. Als u een risico neemt, vraagt u zich (on)bewust af 'wat levert het me op als het goed gaat' en 'wat kost het me als het verkeerd afloopt'. U schat daarbij steeds in hoe waarschijnlijk het is dat het op een bepaalde manier afloopt.

Risico en beleggen

2. Loop ik risico bij beleggen?

Ja. Als u gaat beleggen loopt u altijd risico's. Het maakt daarbij niet uit waar u in belegt. Risicoloos beleggen bestaat niet.

Let op!

Als u de mogelijke verliezen op uw belegging niet kunt of wilt dragen, dan past beleggen niet bij u.

3. Wat is het belangrijkste risico van beleggen?

Het belangrijkste risico van beleggen is dat u het door u ingelegde geld voor een deel of (in het ergste geval) zelfs helemaal kunt verliezen.

4. Sparen of beleggen?

Als u kiest om te beleggen in plaats van te sparen, kan het zo zijn dat achteraf blijkt dat u een voordeel bent misgelopen. Bijvoorbeeld omdat u met sparen een hoger rendement had kunnen halen. Dit risico houdt ook in dat als u niets verliest het rendement onvoldoende kan zijn om de inflatie bij te houden. In dat geval verliest u aan koopkracht. Bijvoorbeeld: u betaalt 1,2 % belasting op uw **vermogen** (vermogensrendementsheffing) en de inflatie is 2%. Dan heeft u ongeveer 3,2% rendement op uw **beleggingen** nodig om te zorgen dat u geen koopkracht verliest. Daar staat tegenover dat u in hetzelfde voorbeeld minimaal 3,2% rente op uw spaarrekening nodig heeft om alleen uw koopkracht te behouden. De reden dat u overweegt om te beleggen is dat u verwacht dat op de lange termijn meer rendement te behalen is met beleggen dan met sparen. Dit mag dan in het verleden zijn voorgekomen maar dat betekent niet dat het ook in de toekomst zo zal zijn.

5. Hoe kunt u met de risico's van beleggen om gaan?

U kunt op drie manieren met de risico's van beleggen omgaan.

1. U neemt het risico niet: u belegt niet of stopt met beleggen.
2. U probeert het risico te verminderen: bijvoorbeeld door uw **beleggingen** te spreiden. Dat wil zeggen, u belegt slechts een deel van uw **vermogen** en u zorgt voor voldoende spreiding van uw **beleggingen**.
3. U accepteert het risico waarbij u een positief maar ook een negatief resultaat kunt behalen.

Ook al zou u met beleggen op de lange termijn hogere resultaten kunnen boeken dan bij sparen, het resultaat blijft onzeker.

Soorten risico's bij beleggen

6. Welke soorten risico's bij beleggen onderscheiden wij?

Of u uiteindelijk winst of verlies heeft, wordt mede beïnvloed door vele onderliggende risico's. Wij onderscheiden:

- a. algemene risico's van beleggen;
- b. risico's van beleggen in **beleggingsfondsen**;
- c. risico's van de beleggingscategorieën waarin **beleggingsfondsen** beleggen;
- d. risico's en **liquide middelen**;
- e. risico's verbonden aan de belegger als mens.

7. Welke risico's bespreken we in deze bijlage?

We bespreken in deze bijlage niet alle (onderliggende) risico's van beleggen. Zo zijn er risico's verbonden aan de manier waarop het financiële stelsel functioneert en hoe transacties in financiële instrumenten worden afgewikkeld. De kans dat die risico's zich voordoen is klein, maar als het gebeurt, kunnen de gevolgen heel groot zijn. Als die risico's zich voordoen is er waarschijnlijk veel meer aan de hand in de wereld. De enige manier waarop u die risico's kunt vermijden is door niet te beleggen en geen geld te zetten op een bankrekening. In deze bijlage bespreken wij daarom alleen de risico's waar u als belegger waarschijnlijk het meest mee in aanraking kunt komen.

A. Algemene risico's van beleggen

8. Wat zijn de belangrijkste algemene risico's waar u als belegger mee te maken kunt krijgen?

De belangrijkste algemene risico's waarmee u als belegger te maken kunt krijgen zijn:

- **Marktrisico.**
Het marktrisico hangt samen met de algemene economische situatie. Voorbeelden zijn: periodes van economische groei of achteruitgang, veranderingen in (de hoogte van) belastingen of wijzigende energieprijzen.
- **Koersrisico.**
Dit is het risico op koersschommelingen. Het maakt niet uit waarin u belegt: u loopt altijd een koersrisico. Bijvoorbeeld: De aandelen van een bedrijf kunnen minder waard worden. Oorzaken van koersrisico zijn dat een nieuwe concurrent die hetzelfde product maakt, een staking of de publicatie van de resultaten van een bedrijf.

- **Valutarisico.**
Belegt u niet in euro's, maar in een andere valuta (munt)? Dan is de kans groot dat de koers van die valuta bij verkoop of aflossing verschilt van de valutakoers bij de aankoop.
- **Herbeleggingsrisico.**
Dit is het risico dat dividend, rentebetalingen, verkochte **beleggingen** of andere inkomsten uit **beleggingen** niet opnieuw kunnen worden belegd tegen hetzelfde rendement als de oorspronkelijke belegging.
- **Renterisico.**
De waarde van bepaalde **beleggingen** daalt als de marktrente stijgt. Een voorbeeld hiervan zijn obligaties. De volgende situatie kan zich voordoen. Als de marktrente stijgt nadat een **beleggingsfonds** een obligatie heeft gekocht, dan daalt de koers en de waarde van die obligatie. Dat komt omdat er op de markt obligaties met dezelfde looptijd te vinden zijn als die welke het **beleggingsfonds** heeft gekocht, maar met een hogere rente. De obligatie die het **beleggingsfonds** heeft gekocht is dus minder interessant geworden dan de andere obligatie. Daarnaast kan risico toe- of afnemen, afhankelijk van de gevoeligheid van obligaties voor renteveranderingen. Als de marktrente omhoog gaat, heeft dit in het algemeen ook een negatieve invloed op de koersontwikkeling van aandelen.
- **Liquiditeitsrisico.**
Dit is het risico dat een belegger zijn positie niet tegen normale prijzen kan verkopen of een positie kan aangaan vanwege een gebrek aan voldoende kopers en verkopers in de betreffende belegging. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij obligaties en leningen. Dit risico kan zich ook voordoen bij vastgoedobjecten. Vastgoedobjecten worden niet dagelijks verhandeld. Dit brengt het risico met zich mee dat beleggers in niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen niet op ieder gewenst moment kunnen uitstappen. Bij private equity kan dit risico zich als volgt voordoen: de belangen die private equity fondsen nemen worden doorgaans voor zeven tot tien jaar in portefeuille gehouden. Om die reden is de liquiditeit die een private equity fonds kan bieden, beperkt.
- **Concentratierisico.**
Dit is het risico dat uw **beleggingen** onvoldoende zijn gespreid en sterk zijn gericht op één bepaald type **beleggingen**, in één bepaalde sector en/of één bepaalde regio.

- **Kredietrisico.**

Dit is het risico dat een debiteur niet aan zijn betalingsverplichtingen kan voldoen. Dat wil zeggen dat bijvoorbeeld de uitgevende instelling niet in staat is om de rente en/of aflossing te betalen aan de belegger. Indien een onderneming niet langer aan zijn verplichtingen kan voldoen, dan bestaat er een reële kans op faillissement. In geval van faillissement staan de aandeelhouders achteraan in de rij. Pas wanneer de vreemd vermogensverschaffers zijn betaald komt de aandelenbelegger in beeld. Een vastgoedfonds kan bijvoorbeeld huurders hebben met een slechte kredietwaardigheid. Zij loopt dan het risico dat een deel van de huren niet meer worden betaald en dat mogelijk het betreffende pand opnieuw verhuurd zal moeten worden.

- **Informatierisico.**

Dit is het risico dat een belegger minder informatie heeft dan andere partijen. Dit kan zich bijvoorbeeld voordoen bij **beleggingsfondsen** die investeren in vastgoed en/of private equity. Dit soort **beleggingsfondsen** is veelal minder transparant en de activiteiten van deze **beleggingsfondsen** zijn voor beleggers minder makkelijk te volgen. Deze verminderde transparantie heeft tot gevolg dat het monitoren van de strategieën van dit soort **beleggingsfondsen** in de praktijk lastiger is, hetgeen risico's met zich mee kan brengen.

- **Volatilitieitsrisico.**

Dit is het risico dat de waardering van een belegging grote bewegingen maakt.

B. Risico's van beleggen in beleggingsfondsen

9. Inleiding

Bij Zelf Beleggen bepaalt u zelf in welke **beleggingsfondsen** u belegt. U doet dit voor uw eigen rekening en risico. Wij geven u geen **beleggingsadvies** waarop u uw beslissingen kunt baseren.

Hieronder bespreken wij eerst vier kenmerken van **beleggingsfondsen**. In paragraaf 14 en 15 bespreken wij vervolgens belangrijke risico's van beleggen in **beleggingsfondsen**. Daarna gaan wij in paragraaf 16 en 17 van deze bijlage in op de risico's en kenmerken van de beleggingscategorieën waarin **beleggingsfondsen** beleggen.

10. Kenmerk 1: Het verschil tussen actieve en passieve beleggingsfondsen

Bij een actief **beleggingsfonds** wijkt de beheerder van een **beleggingsfonds** op grond van een bepaalde visie over risico en rendement actief van de index af. Hiermee probeert het **beleggingsfonds** een extra rendement te behalen ten opzichte van een index, bijvoorbeeld de AEX-index. Hiervoor zijn meer transacties nodig dan bij passief beleggen. Passief beleggen betekent dat bijvoorbeeld een **beleggingsfonds** zo nauwkeurig mogelijk een bepaalde index volgt. Het rendement dat het **beleggingsfonds** behaalt zal daarom niet veel afwijken van de index. Anders dan bij een actief **beleggingsfonds**, probeert men bij een passief **beleggingsfonds** niet een hoger rendement te behalen dan de markt die gevolgd wordt. Het doel van het **beleggingsfonds** daarbij is om een vergelijkbaar rendement als de markt te behalen. Dit wordt ook wel indexbeleggen genoemd. De kosten van een passief **beleggingsfonds** zijn over het algemeen lager dan de kosten van een actief **beleggingsfonds**.

Passieve **beleggingsfondsen** zijn indexfondsen en Exchange Traded Products (ETP's). Er bestaan drie soorten Exchange Traded Products, te weten 1) Exchange Traded Funds (ETF's), 2) Exchange Traded Commodities/Currencies (ETC's) en 3) Exchange Traded Notes (ETN's). ETF's volgen gewoonlijk aandelen- of vastrentende marktindices. ETC's volgen voornamelijk de resultaten van grondstoffenmarkten. Ook zijn er ETC's die buitenlandse valuta volgen. ETN's volgen gewoonlijk grondstoffen-, valuta-, volatilitieit- en strategie-indexen.

11. Kenmerk 2: Spreiding van beleggingen bij beleggingsfondsen

Beleggingsfondsen beleggen in verschillende beleggingscategorieën. Daardoor kunt u al met een relatief klein bedrag een betere risicospreiding bereiken dan wanneer u in losse aandelen of obligaties belegt. Worden de **beleggingen** door een **beleggingsfonds** goed gespreid, dan beperkt dat doorgaans het risico. Een **beleggingsfonds** kan **beleggingen** bijvoorbeeld spreiden over verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, obligaties, onroerend goed. Zij investeert dan in twee of meer van deze beleggingscategorieën. Dit noemen we een mixfonds. Indien u belegt in een mixfonds kan het risico dat u loopt hoger of lager zijn dan wanneer u belegt in een **beleggingsfonds** dat belegt in één individuele beleggingscategorie.

Een **beleggingsfonds** kan ook aandelen kopen uit verschillende bedrijfstakken, of obligaties met verschillende looptijden, of beleggen in verschillende munten (valuta) of in verschillende gebieden in de wereld.

12. Kenmerk 3: dividend en beleggingsfondsen

Beleggingsfondsen kunnen dividend uitkeren. Dividend is de winst van individuele bedrijven die via het **beleggingsfonds** wordt uitgekeerd aan de beleggers. **Beleggingsfondsen** keren meestal één keer per jaar dividend uit. Uw dividendbedrag wordt meestal automatisch herbelegd in het **beleggingsfonds**. De hoogte van het dividend kan per uitkering verschillen en soms wordt er helemaal geen dividend uitgekeerd. Over dividend moet u belasting betalen. De dividendbelasting wordt automatisch ingehouden als het dividend wordt uitgekeerd.

13. Kenmerk 4: de beurskoers van een beleggingsfonds

De beurskoers geeft de waarde van een deelnemingsrecht in een **beleggingsfonds** weer. De koers kan worden beïnvloed door allerlei factoren. Bijvoorbeeld door de resultaten en de toekomstverwachtingen van bedrijven in het **beleggingsfonds**. Maar ook door macro-economische-, sociale-, economische- en politieke ontwikkelingen.

14. Welke risico's gelden bij actieve en passieve beleggingsfondsen?

Voor beleggen in **beleggingsfondsen** gelden de algemene risico's van beleggen die wij hiervoor hebben besproken. **Beleggingsfondsen** kennen daarnaast een aantal specifieke risico's. Die risico's zijn:

- **Omslagrisico.**

Een **beleggingsfonds** kan uit verschillende kleinere **beleggingsfondsen** bestaan. Dit noemen we ook wel subfondsen. Negatieve resultaten van zo'n subfonds kunnen worden omgeslagen over de andere subfondsen.

- **Geografisch risico.**

De waarde van een **beleggingsfonds** dat vooral belegt in een bepaald gebied zoals bijvoorbeeld Europa is gevoelig voor ontwikkelingen in die regio. Denk bijvoorbeeld aan economische of politieke ontwikkelingen.

- **Sectorrisico.**

De waarde van een **beleggingsfonds** dat vooral belegt in een bepaalde sector (bijvoorbeeld transport) is vooral gevoelig voor ontwikkelingen in die regio of sector.

- **Debiteurenrisico.**

Het is mogelijk dat een **beleggingsfonds** failliet gaat of de bedrijven waarin het **beleggingsfonds** belegt failliet gaan. In dat geval kunnen **beleggingen** nog heel weinig of niets waard zijn. Er is dan geen enkele garantie dat de belegger zijn inleg terugkrijgt. Specifieke soorten passieve **beleggingsfondsen** kennen naast de in deze paragraaf beschreven risico's nog een ander belangrijk risico. Dat risico wordt hieronder beschreven in paragraaf 15.

15. Belangrijk risico bij passieve beleggingsfondsen: tegenpartijrisico

Beleggingsfondsen die beleggen in derivaten (afgeleide producten) en/of waarbij onderliggende waarden worden uitgeleend, kennen een specifiek risico: tegenpartijrisico. Dit is het risico dat een tegenpartij niet meer aan zijn verplichtingen kan voldoen. Indien de risico's met betrekking tot deze tegenpartijen niet goed worden gemanaged dan kan dit tot grote verliezen leiden. Een voorbeeld: een synthetische indextracker bootst de index na met behulp van derivaten. Hierdoor ontstaat een zogenoemd tegenpartijrisico. Let op, dit risico zich ook voor kan doen bij actieve **beleggingsfondsen**.

C. Risico's van de beleggingscategorieën waarin beleggingsfondsen beleggen

16. Inleiding

Om goed te kunnen begrijpen waarin u kunt beleggen, bespreken wij hieronder een aantal kenmerken en risico's van de verschillende beleggingscategorieën waarin **beleggingsfondsen** kunnen beleggen. Voor beleggingscategorieën gelden de algemene risico's van beleggen zoals hiervoor beschreven onder A. 'Algemene risico's van beleggen'.

17. Wat zijn die beleggingscategorieën?

Wij onderscheiden in deze bijlage de volgende beleggingscategorieën:

- a. Vastrentende waarden (bijvoorbeeld obligaties en geldmarktfondsen)
- b. Aandelen
- c. Vastgoed
- d. Hedgefonds
- e. Private Equity
- f. Grondstoffen

a. Vastrentende waarden

Kenmerken van vastrentende waarden

Onder vastrentende waarden verstaan we alle **beleggingen** waarvan de periodieke betalingen in de vorm van rente en aflossing contractueel zijn vastgelegd. De bekendste verschijningsvormen zijn de obligaties van overheden (staatsobligaties) en bedrijven (bedrijfsobligaties).

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: renterisico, kredietrisico, valutarisico, volatilitetsrisico en liquiditeitsrisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage.

b. Aandelen

Kenmerken van aandelen

Aandelen zijn beleggingsinstrumenten waarbij de periodieke vergoeding (dividend) niet contractueel is vastgesteld maar afhankelijk is van de financiële prestaties van de onderneming. Verder geldt dat de aandeelhouders als laatste aan bod komen bij een eventueel faillissement. De verschaffers van vreemd **vermogen** komen eerst aan bod. Dit betekent dan ook dat aandeelhouders een relatief groot risico lopen ten opzichte van beleggers in vastrentende waarden.

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, koersrisico, renterisico, kredietrisico, valutarisico en liquiditeitsrisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage.

c. Vastgoed

Kenmerken van vastgoed

Onder vastgoedfondsen verstaan wij hier alle **beleggingsfondsen** die de verkregen gelden van beleggers investeren in vastgoedobjecten.

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, koersrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, concentratierisico en informatierisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage. Daarnaast gelden er bij vastgoed specifieke risico's, te weten: leverage-**risico** en **waarderingrisico**.

- **Leverage risico.**
Dit is het risico dat de verhouding tussen het eigen **vermogen** in een belegging en het vreemde **vermogen** voor extra risico's zorgt. Leverage wordt veelal gebruikt door vastgoedfondsen om een hoger rendement te kunnen behalen. Bij een te hoge leverage kan uw inleg in een **beleggingsfonds** verloren gaan.
- **Waarderingrisico.**
Dit is het risico dat de waardering van een belegging niet overeenkomt met de werkelijke waarde. De waardering van niet-beursgenoteerde vastgoedfondsen komt tot stand door middel van taxaties van de vastgoedobjecten waarin zij investeren. Anders dan de prijzen op financiële markten van andere **beleggingen** veranderen de prijzen niet van dag tot dag. Periodiek worden vastgoedobjecten getaxeerd en komt een nieuwe waarde tot stand. Doordat tussen taxaties soms een half jaar tot een jaar kan zitten, loopt de belegger het risico dat de waarde zoals opgegeven door een vastgoedfonds niet een representatieve weergave is van de feitelijke waarde. Verder kunnen er in het proces van waardering door taxateurs allerlei fouten sluipen waardoor de afgegeven waarde op de vastgoedobjecten ook niet volledig representatief is.

d. Hedge funds (alternatieve beleggingen)

Kenmerken van hedge funds

Hedgefonds zijn privaat georganiseerde **beleggingsfondsen** die veelal worden gekenmerkt door een grote mate aan vrijheid in het beleggingsbeleid, een beperkte transparantie en een beperkt toezicht. De vrijheid in beleggingsbeleid geldt met betrekking tot de beleggingscategorieën waarin belegd kan worden, het gebruik van leverage en het kunnen innemen van short posities.

Risico's

Aan beleggen in hedge funds kunnen diverse uiteenlopende risico's kleven. Verschillen tussen de hedge fund strategieën kunnen aanzienlijk zijn, daarom kunnen ook de risicoprofielen sterk verschillen. Daarom zullen niet alle hieronder genoemde risico's in even sterke mate van toepassing zijn op de diverse hedge funds. De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, informatierisico en valutarisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage. Daarnaast kunnen er bij hedge funds specifieke risico's gelden, te weten: volatiliteitsrisico en tegenpartijrisico.

- Volatiliteitsrisico.
Dit is het risico dat de waardering van een belegging grote bewegingen maakt. Doordat sommige hedge funds actief met derivaten werken hebben zij een relatief grote blootstelling aan volatiliteitsrisico.
- Tegenpartijrisico.
Dit is het risico dat een tegenpartij niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Veel hedgefonds zijn actief in derivatenmarkten en lopen uit dien hoofde tegenpartijrisico. Dit geldt ook voor de relatie die hedgefonds hebben met prime brokers. Prime brokers zijn instellingen die worden ingeschakeld om short posities te kunnen innemen. Indien de risico's met betrekking tot deze tegenpartijen niet goed worden gemanaged, dan kan dit tot grote verliezen leiden.

e. Private Equity (alternatieve beleggingen)

Kenmerken van private equity

Private equity fondsen zijn **beleggingsfondsen** die beleggen in niet-beursgenoteerde bedrijven. Het kan hier gaan om startende bedrijven (venture capital) en reeds lang bestaande bedrijven (buy outs).

Risico's

Beleggingen in private equity gaan over het algemeen gepaard met dezelfde risico's als **beleggingen** in beursgenoteerde aandelen. De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, renterisico, kredietrisico, liquiditeitsrisico, informatierisico en valutarisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage. Daarnaast geldt er bij private equity een specifiek risico, te weten: manager selectierisico.

- Manager selectierisico.
Dit is het risico dat de manager van een **beleggingsfonds** niet de juiste **beleggingen** selecteert. Het gemiddelde private equity **beleggingsfonds** blijkt het in de praktijk niet veel beter te doen dan een representatieve index voor beursgenoteerde aandelen (bijvoorbeeld de MSCI World). Echter, de beste 25% van alle private equity **beleggingsfondsen** doet het een stuk beter dan de genoteerde aandelenmarkt. Dit is kenmerkend voor de private equity markt. Het verschil tussen goede en slechte private equity **beleggingsfondsen** kan bijzonder groot zijn. Alleen indien een belegger in staat is om de top 25% van de private equity markt te selecteren is private equity vanuit rendementsoogpunt een aantrekkelijk alternatief. In de andere 75% van de gevallen loopt de belegger het risico op een (zeer) slecht resultaat.

f. Grondstoffen

Kenmerken van grondstoffen

Onder **beleggingen** in grondstoffen verstaan we alle directe **beleggingen** in fysieke grondstoffen dan wel in futures die grondstoffen als onderliggende waarde hebben. Een future is een **overeenkomst** waarmee je belegt in de waardeverandering van een product, bijvoorbeeld grondstoffen.

Risico's

De belangrijkste risico's hierbij zijn: marktrisico, renterisico en valutarisico. Die risico's zijn hiervoor beschreven in paragraaf acht van deze bijlage. Daarnaast kunnen er bij grondstoffen zich specifieke risico's voordoen, te weten: negatieve roll return risk.

- Negatieve roll return risk.
Dit is het risico van het 'doorrollen' van futures. Het grootste deel van de **beleggingen** in grondstoffen gaat via grondstoffen futures. Het is gebruikelijk dat **beleggingsfondsen** in grondstoffen steeds een positie innemen in de kortlopende future. Deze positie wordt - zeg na een maand - gesloten en 'doorgerold' naar de volgende kortlopende future. Indien de futures curve oplopend is, dan zal een dergelijke strategie gepaard gaan met verliezen bij het doorrollen van de positie. Een oplopende curve wil zeggen dat de futuresprijs voor langlopende contracten hoger ligt dan de futuresprijs voor kortlopende contracten. We noemen dit een negatieve roll return.

D. Risico's en liquide middelen

18. Wat kan een risico zijn van liquide middelen (geld)?

Liquide middelen zijn in tegenstelling tot **participaties** niet afgezonderd van het **vermogen** van de **bank**. Dit betekent dat de **liquide middelen** bij een faillissement tot de failliete boedel van de **bank** worden gerekend. In dat geval bent u één van de vele schuldeisers (een concurrente schuldeiser). In dat geval is de kans groot dat de **bank** uw geld maar voor een deel of zelfs helemaal niet kan teruggeven. Als er aan bepaalde voorwaarden wordt voldaan, dan kunt u aanspraak maken op een uitkering op basis van het deposito-garantiestelsel. Hierbij geldt een maximum bedrag dat per **rekeninghouder** kan worden geclaimd. Het is verder mogelijk dat over **liquide middelen** geen of weinig rente wordt uitgekeerd. Als gevolg van belastingen en inflatie kan uw koopkracht daardoor mogelijk dalen.

E. Risico's verbonden aan de belegger als mens

19. Blijft u rustig als belegger?

Economische modellen gaan van de mens uit die op een logische, rationele en efficiënte manier zijn belangen nastreeft (de 'homo economicus'). Uit de psychologie blijkt dat dit beeld niet klopt. Dat geldt niet alleen voor individuen, maar ook voor groepen. Als mens trappen we in meer of mindere mate in een aantal psychologische valkuilen. Die valkuilen hebben te maken met hoe wij als mensen omgaan met verlies, onzekerheid en hoe wij als mensen informatie verwerken.

Als gevolg van die valkuilen kunnen we als mensen irrationele en onverantwoorde dingen doen. Bijvoorbeeld: iemand wil een verlies goedmaken door steeds grotere risico's te nemen en uiteindelijk onverantwoorde risico's. Koersbewegingen kunnen heftiger zijn dan men op basis van de beschikbare informatie zou verwachten. Of een hype, paniek of euforie kan ook een rol spelen. Wij zeggen niet dat u persé gevoelig bent voor die valkuilen, maar het is goed om u ervan bewust te zijn dat ze ook op u van invloed kunnen zijn.

Risico's verkleinen

20. Hoe kan ik risico's verkleinen?

U kunt de risico's die u met uw **vermogen** loopt op verschillende manieren verkleinen. Het kan verstandig zijn u daarvoor te laten bijstaan door een onafhankelijke financieel adviseur. Zo kunt u het risico verkleinen door:

- Het **vermogen** dat u wilt opbouwen te spreiden over verschillende beleggingscategorieën. Zo kunt u ervoor kiezen een deel van uw **vermogen** te beleggen in Zelf Beleggen en een ander deel van uw **vermogen** in andere categorieën, bijvoorbeeld sparen.
- Uw risico te spreiden door uw inleg te spreiden in de tijd. Een goed voorbeeld daarvan is om maandelijks in te leggen. Komt u dichterbij de datum dat u het geld dat u heeft opgebouwd met beleggen weer nodig heeft? Dan is het verstandig te gaan beleggen met minder risico's. Heeft u uw **vermogen** nodig binnen een paar jaar, dan kan het verstandiger zijn om te stoppen met beleggen en uw geld op een spaarrekening te zetten.

Bereid u goed voor

21. Voorbereiden op risico's

Een goede voorbereiding is belangrijk als u wilt gaan beleggen. U heeft zelf namelijk veel invloed op de risico's die u loopt. In paragraaf 22 tot en met 25 hieronder vertellen wij wat u kunt doen om u voor te bereiden.

22. Hoe verhoudt rendement zich ten opzichte van risico?

Bij beleggen gaat het om rendement en risico. Die twee hangen sterk samen. In het algemeen geldt: **beleggingen** waarvan u een hoog rendement kunt verwachten, brengen een hoog risico met zich mee.

Beleggingen met minder risico, leveren meestal minder op. Als u genoeg neemt met een lager verwacht rendement, dan kunt u ook minder risico nemen.

23. Bedenk wat uw doelstellingen zijn

Bedenk voordat u gaat beleggen wat uw doelstellingen zijn. Belegt u bijvoorbeeld om **vermogen** op te bouwen voor een wereldreis, voor de studie van uw kinderen of om extra inkomsten te hebben na uw pensioen?

24. Bedenk hoeveel risico u wilt en kunt lopen

Bedenk voordat u gaat beleggen ook wat uw mogelijkheden en verwachtingen zijn. Welk verlies bent u bereid te accepteren op het geld dat u inlegt? Stopt u alle eieren in één mandje of zorgt u dat uw **vermogen** zoveel mogelijk verspreid wordt? Kunt u het geld dat u belegt voor langere tijd missen? En bent u bereid om risico's te lopen? Wilt u een hoog rendement, dan neemt u vaak ook een groter risico.

25. Verdiep u in de kenmerken van beleggingsfondsen en hun specifieke risico's

Voordat u een beleggingsbeslissing neemt moet u er altijd voor zorgen dat u weet waarin u belegt en wat de belangrijkste risico's van die belegging zijn. Ook moet u ervoor zorgen dat u een inschatting maakt van hoe reëel die risico's zijn en welke impact ze voor u (kunnen) hebben als ze zich voordoen. Ieder **beleggingsfonds** is verplicht een document met daarin belangrijke kenmerken en risico's te publiceren. Dit kan een EBI (Essentiële Beleggersinformatie) of bijvoorbeeld een (verkort) prospectus zijn. Wij raden u aan om altijd de EBI, het prospectus of andere verplichte informatie van de uitgevende instelling te lezen voordat u gaat beleggen. Daarnaast kunt u ook de documentatie van de uitgevende instellingen van effecten waarin **beleggingsfondsen** beleggen raadplegen.

Bijlage 2 Beleid voor het uitvoeren van orders

Waarom is dit beleid er?

Dit orderuitvoeringsbeleid beschrijft op welke manier we invulling geven aan 'best execution' voor onze klanten. 'Best execution' houdt in dat wij alles doen wat redelijkerwijs binnen onze mogelijkheden ligt om bij het uitvoeren van aan- en verkooporders een voor u zo optimaal mogelijk resultaat te behalen. Wij selecteren hiervoor één of meerdere partijen die **orders** uitvoeren en/of doorgeven. Hierbij kunnen wij geen garantie geven dat de best mogelijke uitvoering van uw **order** in alle gevallen zal worden behaald.

Waar houden wij rekening mee bij het selecteren van de plaats waar een order wordt uitgevoerd?

Bij het selecteren van de plaats waar een **order** wordt uitgevoerd houden we rekening met:

- de prijs waartegen een **order** wordt uitgevoerd;
- de kosten om de **order** uit te voeren;
- de snelheid waarmee een **order** wordt uitgevoerd;
- de waarschijnlijkheid dat de **order** wordt uitgevoerd en afgewikkeld;
- de omvang van de **order**;
- de aard van de **order**;
- alle andere voor de uitvoering van de **order** relevante aspecten, zoals het serviceniveau en de kennis en ervaring van de partij die de **order** uitvoert.

De combinatie van de prijs waartegen een **order** wordt uitgevoerd en de kosten om de **order** uit te voeren vormt het belangrijkste aspect bij het selecteren van de plaats waar **orders** worden uitgevoerd. In de tweede plaats kijken we naar de andere genoemde kenmerken. Bijvoorbeeld hoe snel een **order** kan worden uitgevoerd, wat de kans is dat de **order** wordt uitgevoerd en hoe groot de **order** is.

Wij ontvangen geen vergoedingen of kortingen op andere diensten als we ervoor kiezen om **orders** door een bepaalde partij of op een bepaalde plaats te laten uitvoeren.

U kunt ons geen specifieke instructies geven over de plaats van uitvoering van een **order**.

Periodieke evaluatie van het orderuitvoeringsbeleid

Wij bewaken de kwaliteit van het orderuitvoeringsbeleid door periodiek na te gaan of het beleid nog steeds invulling geeft aan 'best-execution' van uw **orders**. Daarbij evalueren we bijvoorbeeld ook de partijen die we gebruiken voor het uitvoeren van **orders**. Dit doen wij jaarlijks, of vaker als de omstandigheden daartoe aanleiding geven. Wijzigingen van dit orderuitvoeringsbeleid worden gepubliceerd op nn.nl.

Van welke partijen maken wij gebruik voor het uitvoeren van orders?

Voor het uitvoeren van **orders** maakt Nationale-Nederlanden Bank N.V. gebruik van de volgende twee partijen:

1. **KAS BANK N.V. te Amsterdam:** voor alle beursgenoteerde **beleggingsfondsen**. KAS BANK N.V. voert **orders** uit op basis van haar eigen orderuitvoeringsbeleid. Haar beleid is dan ook van toepassing op deze **orders**. De meest actuele versie van dat beleid kunt u vinden op www.kasbank.nl.
2. **Clearstream Banking S.A. te Luxemburg:** voor alle niet beursgenoteerde **beleggingsfondsen**. Voor de afwikkeling van deze **orders** maken wij gebruik van het Vestima-platform van Clearstream Banking S.A. in Luxemburg (www.clearstream.com). Dit platform maakt het mogelijk dat deze **orders** zo efficiënt mogelijk worden verwerkt.

Door samen te werken met deze twee partijen zijn wij ervan overtuigd u 'best execution' van uw **orders** te kunnen leveren.

Hoe en wanneer worden orders uitgevoerd?

Op welke beursdag of handelsdag een **order** wordt uitgevoerd is afhankelijk van een aantal factoren. Zo spelen daarin een rol:

- het tijdstip waarop wij individuele **orders** van klanten salderen;
- het tijdstip waarop wij de gesaldeerde **order** doorgeven;
- of een **beleggingsfonds** wel of niet beursgenoteerd is;
- of in een **beleggingsfonds** doorlopend op de dag wordt gehandeld;
- het tijdstip tot waarop het **beleggingsfonds** de **order** nog accepteert voor die dag.

Dit lichten we hieronder toe.

Salderen van individuele orders

Wij salderen individuele **orders** van klanten op beursdagen om 13.00 uur. Salderen wil zeggen dat we per **beleggingsfonds** alle individuele koop- en verkooporders van al onze klanten die op dat moment bij ons bekend zijn bij elkaar optellen. Het resultaat van deze optelling is de gesaldeerde **order** in dat **beleggingsfonds**. We sturen de gesaldeerde **orders** uiterlijk om 14.00 uur door aan KAS BANK N.V. en Clearstream Banking S.A.

We lichten dit toe aan de hand van een voorbeeld. Stel dat er drie individuele **orders** zijn voor **beleggingsfonds** XYZ:

- klant A wil 100 stukken kopen;
- klant B wil 25 stukken verkopen;
- klant C wil 50 stukken verkopen.

Dan zullen wij een gesaldeerde **order** plaatsen voor de aankoop van 25 stukken in **beleggingsfonds** XYZ.

Orderverwerking beursgenoteerde beleggingsfondsen (KAS BANK N.V.):

1. Beursgenoteerde beleggingsfondsen waarin één maal per dag wordt gehandeld:

Orders in deze **beleggingsfondsen** die op een beursdag door ons om 13.00 gesaldeerd zijn en daarna naar KAS BANK N.V. zijn gestuurd, worden de eerstvolgende beursdag om 10.00 uur 's ochtends uitgevoerd. De koers waartegen de **orders** in deze **beleggingsfondsen** worden uitgevoerd, wordt bepaald door de fondsbeheerder. Er wordt altijd één koers afgegeven waartegen iedere **order** in het **beleggingsfonds** wordt afgewikkeld.

2. Beursgenoteerde beleggingsfondsen waarin doorlopend op de dag wordt gehandeld:

Orders in deze **beleggingsfondsen** die op een beursdag door ons om 13.00 gesaldeerd zijn en daarna naar KAS BANK N.V. zijn gestuurd, worden door KAS BANK N.V. als een zogenaamde care **order** behandeld. Dit houdt in dat de **order** niet automatisch wordt doorgestuurd naar de **beurs**, maar dat de daarvoor noodzakelijke handelingen door menselijke tussenkomst worden verricht. Dit doet KAS BANK N.V. om ervoor te zorgen dat de **order** op de best mogelijke manier uitgevoerd wordt op basis van de omvang van de **order** en de verwachte uitvoeringskoers.

Een dergelijke **order** wordt onder meer niet automatisch ingelegd om mogelijke marktverstoringen te voorkomen.

Het salderen van **orders** in deze **beleggingsfondsen** kan betekenen dat een individuele aan- of verkoop-**order** niet tegen de best mogelijke koers wordt uitgevoerd. Het nadeel van het om 13:00 uur salderen van individuele **orders** kan zijn dat tussen het moment dat u de **order** heeft opgegeven en het moment dat de gesaldeerde **order** wordt uitgevoerd al een betere prijs tot stand is gekomen dan de koers waartegen de gesaldeerde **order** is uitgevoerd.

Het is echter ook mogelijk dat door onze werkwijze individuele **orders** juist tegen een betere koers worden uitgevoerd. Daarnaast zijn de uitvoeringskosten van de **order** hierdoor veel lager, waardoor het salderen van **orders** gemiddeld genomen niet nadelig is en er dus sprake is van 'best execution'.

Gesaldeerde **orders** in deze **beleggingsfondsen** kunnen ook in delen worden uitgevoerd. Indien een gesaldeerde **order** in delen wordt uitgevoerd dan resulteert dit in meerdere transacties op meerdere tijdstippen. Dit leidt tot één gemiddelde uitvoeringskoers voor de individuele **orders**.

We lichten dit toe aan de hand van een voorbeeld. Stel dat een gesaldeerde **order** voor 200 stukken in twee delen wordt uitgevoerd. 100 Stukken worden verhandeld tegen een koers van € 9,90 en 100 stukken tegen een koers van € 10,00. Dan worden de individuele **orders** uitgevoerd tegen de gemiddelde koers van € 9,95.

Als een **order** in meerdere delen moet worden uitgevoerd, dan zal dit altijd op één handelsdag gebeuren. In zeer uitzonderlijke gevallen zal uitvoering van de volledige **order** op één handelsdag niet mogelijk zijn. In dat geval annuleren wij de volledige **order** en zoeken we een alternatieve oplossing.

Orderverwerking niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen (Clearstream Banking S.A.):

3. Niet-beursgenoteerde beleggingsfondsen

Het verschilt per **beleggingsfonds** wanneer **orders** die op een beursdag door ons om 13.00 gesaldeerd zijn en daarna naar Clearstream Banking S.A. zijn gestuurd, worden uitgevoerd.

Het tijdstip waarop de **order** wordt uitgevoerd is afhankelijk van het betreffende **beleggingsfonds**. Fondsbeheerders kennen uiteenlopende tijdstippen waarop een **order** uiterlijk aangeleverd moet zijn om op het eerstvolgende handelsmoment uitgevoerd te worden. Daarnaast verschilt de tijd tussen dit uiterste aanlevertijdstip en het handelsmoment per **beleggingsfonds**.

Er wordt altijd één koers afgegeven waartegen iedere **order** wordt afgewikkeld.

Uitzonderingssituaties

Dit beleid is niet van toepassing ten tijde van ernstige marktturbulentie en/of wanneer interne of externe geautomatiseerde systemen uitvallen. In dat geval wordt de tijdige uitvoering van **orders**, voor zover dit mogelijk is, de belangrijkste factor. Bij storingen in systemen zullen wij mogelijk niet in staat zijn om al onze geselecteerde plaatsen van uitvoering te bereiken en kunnen wij voor andere mogelijkheden kiezen. Mocht een dergelijke situatie zich voordoen, dan wordt u hiervan zo snel als redelijkerwijs mogelijk op de hoogte gesteld via **mijn.nn**.

Bijlage 3 Belangentegenstellingen

Inleiding

Als gevolg van wet- en regelgeving dienen wij doeltreffende procedures en maatregelen te hebben en na te leven om tegenstrijdige belangen te voorkomen of daar adequaat mee om te gaan. Het betreft hier mogelijke tegenstrijdige belangen die voortvloeien uit de dienstverlening als beleggingsonderneming. Deze bijlage is een samenvatting van de maatregelen en procedures die de **bank** heeft genomen om belangenverstremgeling zoveel mogelijk te voorkomen.

Er kan sprake zijn van een tegenstrijdig belang als één van de partijen een (mogelijk) voordeel behaalt terwijl er mogelijk schade wordt toegebracht aan een andere partij. Wij onderkennen daarin de volgende belangen-tegenstellingen:

- Tussen een **rekeninghouder** en de **bank**;
- Tussen **rekeninghouders** onderling;
- Tussen een **rekeninghouder** en medewerkers van de **bank**;
- Tussen medewerkers en de **bank**.

Tegenstrijdige belangen kunnen altijd dáár ontstaan, waar sprake is van vertrouwelijke informatie over NN Group, Nationale-Nederlanden, haar **rekeninghouder(s)** of over de **beleggingsfondsen** waarin wordt belegd.

Beperkt risico van tegenstrijdige belangen

De **bank** beperkt zich bij haar dienstverlening tot het gebruik van **beleggingsfondsen** en/of **liquide middelen**. Wij maken daarbij gebruik van een brede selectie van **beleggingsfondsen**, die op hun beurt beleggen in een brede waaier van effecten (financiële instrumenten in de zin van de Wft). Daarbij zijn de verzamelorders die de **bank** uitvoert gering van omvang gerelateerd aan de waarde en het aantal uitgezette deelnemingsrechten van de **beleggingsfondsen**.

Dit betekent dat een **rekeninghouder**, individueel zowel als groep, via onze dienstverlening slechts zeer beperkte invloed kan hebben op de koers van een onderliggend effect (financieel instrument in de zin van de Wft). En daarmee een andere **rekeninghouder** dus geen schade kan toebrengen.

Dat betekent dat tegenstrijdige belangen tussen **rekeninghouders** onderling niet of nauwelijks aanwezig zijn.

De overige belangentegenstellingen worden in beginsel beperkt door de volgende factoren:

- Wij houden geen eigen posities aan;
- Wij houden geen belangen aan in **rekeninghouders**;
- Wij ontvangen geen retourprovisie over transacties, geen bestandsvergoedingen van **beleggingsfondsen** en verstrekken geen bestandsvergoedingen aan cliëntenremisiers;
- Wij nemen niet deel aan het voor derden plaatsen van financiële instrumenten bij uitgifte;
- Wij behandelen iedere **rekeninghouder** in beginsel gelijk.

Onze leidinggevenden zijn er voor verantwoordelijk dat onze medewerkers zich bewust zijn van en handelen naar de binnen ons bedrijf geldende maatregelen en procedures met betrekking tot belangentegenstellingen. Onze medewerkers zijn gehouden om te voorkomen dat hun privé belangen van invloed zijn of lijken te zijn op de handelingen die zij als medewerker van de **bank** verrichten. Hieronder worden een aantal van de maatregelen en procedures besproken die wij hebben genomen om de (schijn van) belangenverstremgeling zoveel mogelijk te voorkomen.

Algemene maatregelen en procedures

Omggaan met vertrouwelijke informatie

De medewerkers van de **bank** dienen zorgvuldig om te gaan met cliëntinformatie en andere vertrouwelijke (koersgevoelige) informatie. De medewerkers moeten alle informatie die met de uitvoering van hun functie of anderszins wordt ontvangen met de grootst mogelijke zorgvuldigheid behandelen. De op deze wijze verkregen informatie mag op geen enkele wijze worden misbruikt. Het verstrekken van koersgevoelige informatie aan andere medewerkers is nooit toegestaan tenzij specifiek nodig voor de taakuitvoering.

Compliance beleid

Het compliance beleid kent regels die toezien op de integriteit van de organisatie als geheel en op die van elke individuele medewerker. NN Group heeft een gedragscode opgesteld die ook geldt voor iedere medewerker van de **bank**.

In de NN Gedragscode wordt inzake belangentegenstellingen verwezen naar specifieke beleidsdocumenten waarin NN Group regels stelt hoe medewerkers met dergelijke belangenconflicten moeten omgaan.

De Compliance functie in het bedrijf ziet toe op de naleving van deze regels.

Bankierseed

Sinds 1 april 2015 leggen medewerkers van Nationale-Nederlanden Bank de bankierseed af. Dit is een beroepseed waarbij wij beloven dat we onze functie zorgvuldig en integer zullen uitoefenen en daarbij het belang van de klant centraal stellen. Dit doen we op basis van een zorgvuldige afweging tussen alle belangen die bij de **bank** een rol spelen: die van klanten, de aandeelhouders, de werknemers en de samenleving waarin de **bank** opereert.

Specifieke maatregelen

Behalve algemene maatregelen en procedures heeft de **bank** specifieke maatregelen getroffen om de mogelijke omstandigheden die een belangentegenstelling vormen of kunnen doen ontstaan tegen te gaan.

Information Barriers (ook wel Chinese walls)

Een Chinese wall is een informatie barrière binnen een organisatie die is ingesteld om een onbedoelde of ongeoorloofde uitwisseling van informatie te voorkomen die zou kunnen leiden tot een belangentegenstelling. Information Barriers kunnen fysiek, organisatorisch en van personele aard zijn. Bijvoorbeeld werkruimtes die alleen voor bepaalde medewerkers toegankelijk zijn met een sleutel(kaart) of code, vormen een fysieke informatie barrière. Het toewijzen van taken en de informatie die daarbij hoort aan specifieke teams, functiescheiding genaamd, is een organisatorische informatie barrière. Wij hebben een Chinese wall ingesteld tussen ons Investment Office en de rest van de **bank** met betrekking tot bepalen van het beleggingsbeleid.

Beveiligingsmaatregelen

Nationale-Nederlanden Bank heeft maatregelen getroffen op het gebied van fysieke beveiliging en ICT-beveiliging (logische toegangsbeveiliging). Deze maatregelen zijn ingesteld om ongewilde verspreiding van informatie te voorkomen en toegang tot gegevens alleen op 'need-to-know' basis mogelijk te maken.

Beloningsregeling voor het personeel

Nationale-Nederlanden Bank kent een variabele personeelsbeloning. Deze regeling is deels afhankelijk van het financiële resultaat, maar ook van klanttevredenheidsscores. Wij hebben maatregelen getroffen dat noch de onderneming, noch haar personeel zich in haar gedragingen naar cliënten negatief laat leiden door deze regeling.

Mogelijke toekomstige belangentegenstellingen

We hebben getracht zo volledig mogelijk te zijn bij de inventarisatie van potentiële belangentegenstellingen.

We verwachten eigenlijk niet dat er (in de toekomst) een nog niet geïdentificeerde tegenstelling van belangen kan ontstaan die het belang van één of meer cliënten zou kunnen schaden. Wanneer dit onverhoopt wel het geval is, dan nemen we daar voor zover redelijkerwijs nodig aanvullende maatregelen voor of scherpen we bestaande maatregelen aan.

Ondanks het instellen van beleid, maatregelen en procedures om belangentegenstellingen tegen te gaan, kan het voorkomen dat het belang van één of meer **rekeninghouders** is geschaad door onvoldoende of tekortschietende naleving van het beleid, de maatregelen of de procedures. In die gevallen dat dit wordt geconstateerd, wordt melding gemaakt van de schending van het klantbelang in de incidentenregistratie en betreffende **rekeninghouders** worden hierover geïnformeerd en waar nodig gecompenseerd.

Het beleid inzake belangentegenstellingen is onderdeel van een periodieke beoordeling door de afdeling Compliance. Hierin worden ook de beleggingsonderneming zelf en de personen met zeggenschap betrokken.